

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, szerda, szeptember 7-én.

246. szám.

A Gáspár János rébusza.

(p-d) Gáspár János, elemi iskolai olvasókönyvek gyártója, ifjúságunk hűséges kísérője, mennyire nem az igazat közölte velünk, midőn a találós kérdések között ennek a rejtvénynek, hogy: „Még az apja meg se lesz, már a fia zsindelez” azt a megfejtését adta, hogy: „Tüz”. Nem, Gáspár János, nem ez a megoldás. Ha igazat beszélt volna akkor, feleletképp ezt a szót kellett volna zárjelbe foglalnod: „Kiegyezés”.

A kiegyezés az, amely még meg sincs, de azért a fia, a parlamenti szóharcz, már ott zsindelez a Sándor-utczai ház üveges tetején.

Ámbátor kissé satnya ez a fiu. Mert igaz ugyan, hogy tulságosan régóta van már szőnyegen ez a kérdés, oly régóta, hogy már el is kophatott alóla a nem parlamenti világ érdeklődésének a pokróczka, de hát utóvégre is nagy probléma ez a kiegyezés és azt még sem érdemli meg a hosszadalmassága daczára sem, hogy napirend-vitává degradálják. Annál mégis csak különb sorsot érdemel, mint hogy a Ház munkarendjének megállapítása során döntsenek föléle.

Aztán meg az se utolsó dolog, hogy a miniszterelnök nem tett az ellenzéknek semmiféle olyan szolgálatot, vagy kedvességet, amiért megérdemelné, hogy az egész oppozíció egyesült erővel már most elpuffogtassa a puskaporát, amelyre pedig az őszszel talán mégis nagyobb szüksége lehet. Nem is szólva az ellen-

zéknek arról a kisebbik, de a kormány által megint csak meg nem érdemelt áldozatkészségéről, amelylyel keresztülsegíti a Házat a munkahiány kellemetlenségén. Mindez azonban az ellenzék dolga, noha a közvéleménynek is van beleszólása abba, hogy az ellenzék ok nélkül gyöngíti-e a maga pozícióját.

De mégsem ezek a mai intonálás legfontosabb eredményei. Aránytalanul nevezetesebb azoknál a miniszterelnök nyilatkozata, amely energikus volt, őszinte volt, de azért egy hajszállal sem lépte túl a negatívok körét.

A magyar országgyűlés most már hivatalosan tudja, hogy a kormány mit nem fog megtenni. Tudja azt, hogy a kormány nem gondol vámsorompók felállítására és nem engedi, hogy akár az 1867. XII. törvénycikknek 68. szakasza, akár az 1898. I. törvénycikk 3. szakasza sérelmet szenvedjen. Vagy ha jobban tetszik az állító forma, most már tudja Magyarország hiteles alakban, hogy a kormány megóvja a közjogi érdekeket és fönn akarja tartani a két ország egymáshoz való viszonyának mai tényleges állapotát.

Eddig se volt titok, hogy a kormánynak ez a szándéka, sőt mintha evidens lenne az is, hogy e terv ellen az országban számbavehető ellenzés se támadt. S ami pedig titok volt eddig, azt nem fedte fel Bánffy Dezső ma sem.

Arról, amit a miniszterelnök elhallgatott, nem akarunk beszélni ma sem, mert nehéz az ismeretlent bírálni, nehéz

hazaárulásnak bélyegezni azt, amiről még egyáltalán nem tudni, hogy mi. A mi nézetünk szerint a miniszterelnöki méltóság és az ország közjogának kicsinyben és nagyban való elárúsítása nem azonos fogalmak és nem föltétlenül bizonyos, hogy az a rosszabbik magyar ember, aki felelősséggel is tartozik minden magyar cselekedeteért. Mi ahhoz tartjuk magunkat, amit a miniszterelnök igenis elmondott.

Ez pedig nagyon más érzelmeket fog előidézni a Sándor-utczában, másokat az ország egyéb részeiben.

Az ország örömmel fogja tudomásul venni, hogy fönmaradnak gazdasági életének mai alapjai, hogy nem kell neki vágnia olyan válságnak, amelyre felkészülve nincs. Megnyugvással fogja megérteni az, hogy nem sérültek meg a közjog parancsai sem. Ami pedig az elhallgatott jövődöbeli terveket illeti, várakozni fog s akkor fog ítéletét mondani, ha látja majd e terveket.

De a Sándor-utczában más lesz a hangulat. Ott is megnyugvás száll a szívekbe akét ország teljes vámmmentességének fentartása révén; de ennek a megnyugvásnak ilyen a tartalma: „Hál istennek, megmaradt a mi programunknak egyik sarkalatos tetele; most már megint veszedelem nélkül követelhetjük az önálló vámterületet, hiszen bizonyos, hogy nem kapjuk meg.” Mert alighanem a függetlenségi párt látná a legnagyobb kárát, ha megvalósulnának az önálló vámterületre vonatkozó aspirációi. A függetlenségi

A délibáb.

— Michel Corday-tól. —

(Julien de Rosel lakásán. A szalonban zárva vannak az ablakok és minden utazásra van előkészítve benne. Blaga de Rosel, utöltönyben, utolsó parancsait adja inasának, az öreg Pierre-nek, aki husz év óta vakon engedelmeskedett urának, anélkül, hogy csak egyszer is kiváncsiskodott volna.)

Julien: Elhoesátottad a cselédeket és elraktad a kulcsokat?

Pierre: Igen, uram; csak indulnom kell; a podgyász készen áll... melyik pályaudvarba?

Julien: A Saint-Lazare pályaudvarba... Granvillebe adod föl a ládákat és felülsz a vonatra, nem törődve azzal, hogy én jövök-e vagy sem.

Pierre: És ha megérkezésemkor uram nem lesz ott?

Julien: ... Két napig vársz reám... Azután visszajössz. De már nyolcz óra... Siess. (Mikor az inas eltávozott, de Rosel gondolatokba mélyed és önmagában mondja): Nyolcz óra!... Vajjon eljön-e? Még csak pár perc és életem... egész életem sorsa eldől... Ugy érzem magamat, mint a játékos, aki mindenét egyetlen kártyára tette föl.

(Nagyon idősen járkal a szalonban, hangosan beszél, élénk taglejtésekkel; az ajtóhoz megy, kinyitja és kilép az előszobába; azután visszatér egy karosszékhez, leül, hogy a következő pillanatban újra felálljon és megint az előszobába menjen.)

(Selymes suhogás hallatszik, az ajtó két szárnya hirtelen kitarul... ő az! Ó!... mellette, a keblén!... És anélkül, hogy csak egyetlen szót szólnának, ajkai egymásra tapadnak. Mindkettőjüket szédület környezi, legyőzte őket a kiállott aggodalom — a várakozás aggodalma és az aggodalom a tett miatt, melyet elkövetni készülnek.)

Julien: (miután kissé összeszedte magát): Végre! Végre itt van!... Annnyira félttem, hogy az utolsó pillanatban...

Diane: (rendkívül halványan): Félt?... Miért? Hisz megígertem... Megesküdtem!... Tudja, hogy megvan bennem az elhatározás bátorsága mindvégig, bármibe kerül is!... Itt vagyok!... Minden, amit visszahagytam, összetört... Minden, ami még előttem van, a magáé!

Julien: A férje nem vette észre?...

Diane: Még nem tért haza a klubból; levelet hagytam neki.

Julien: Levelet?... Megvallott?...

Diane: Oh, csak pár szóval, mindössze annyit írtam, hogy mert magát szeretem, megválnok tőle, minden reménységem nélkül a visszatérésnek... (Julien egy mozdulatára.) Igen... visszavonhatatlanul!... Volt-e szükségem a gyávaságnak bármilyen ajtaját is nyitva hagyni?

Julien: (némi habozás után): És... a kis lánya?

Diane: (erőlködik visszatartani a szemébe toltuló könnyeket): A kis lányom?... Már aludt a bölcsőjében, csupa üdőség volt... mosolygott, bizonyosan gyönyörűséges játékokról álmodott. (Kérvés keserűséggel.) Az anyósom majd gondját

fogja viselni... Szegény kicsike! nem lesz meg a bánata, hogy felednie kelljen engem... két éves korban még azt sem tudjuk, ki a mamánk.

Julien: De maga, édes egyetlenem?

Diane: Én?... Igyekszem majd nem gondolni reá... legalább nem sokat gondolni... És megkérem magát, hogy nagyon szeressen engem. (Szemébe néz Juliennak.) Mert te szeretsz... Te!... milyen édes szó ez, először szólítalak így!... nagyon szeretsz, ugy-e bár?... szíved egész erejével, lelked mélyéből szeretsz?... Ha nem, ugy, lásd, jobb volna most megmondanod... még volna időm visszamenni... megmagyarázni...

Julien: (nagyon komolyan): Nem, maradj!... kimondhatatlanul szeretlek.

Diane: És az egész életre szóló szerződést kötünk e perczen.

Julien: Ugy van... Nem fogod soha megbánni?

Diane: Soha!... Be van fejezve, ne beszéljünk többet róla... vigyél magaddal.

Julien: (karjaiba vonja Dianét): Egy csókot, még egyet.

Diane: (a kedvese keblére simul): Igen, még egyet, hogy bátorságot nyerjek... Nagyon nagy szükségem van reá... Mikor itt vagyok, hozzád ilyen közel, körülfontva karjaidtól, ringatva velük: nem gondolkozom többé... nem látok többé semmit se a múltból... mámorba merülök, mely eláztatja a bánata

trésű alföldi gazda alkalmasint sok keserűséget érezne, hogy az ő politikai meggyőződése a buza mázsája után egy forintjába kerül. És ennek a keserűségnek azok adnak meg az arát, akik diadalmasan harcoltak az eszme megvalósításáért. Most pedig, ime megmarad a nagy elv és megmarad az egy forint is; sőt e czimen a függetlenségi mandátumokat se fenyegeti veszély. Ezt a szolgálót meg Bánffy Dezső tette a függetlenségiékné.

Mi pedig, akik egyik párthoz sem tartozunk, módfelett örülünk ezeknek az apró szivességeknek, amikkel jobbról-balról kedveskednek egymásnak az urak. Mi teljes őszinteséggel úgy látjuk, hogy veszedelem lenne ez országra, ha elrongyolódna a függetlenségi zászló s ezért örülünk, hogy elkerüli azt a gazdasági válság szennyje. Másrészt meg tudjuk, hogy például Anglia senkitől se szed vámot és még sincs senkivel vámszövetségben, tehát a status quo fentartása nem jelenti az 1867: XII. törvényzikk ellenére való vámszövetséget. Mi nem vagyunk arról meggyőződve, hogy csak közjogi sérelem lehet az olyan rendezkedés, amely számol az ország gazdasági érdekeivel. El tudunk képzelni olyan szituációt, amikor ezt az érdeket alá kell rendelni az alkotmány parancsának, de nem látunk be a hét lakattal őrzött titkokba és nem tudjuk, hogy elérkezett-e az a szituáció. Addig is bizakodva várjuk, hogy igenis sikerült a közjog és a gazdaság nagy konfliktusának megoldása.

Ha mindenáron nagy politikai eseményeket keresnénk, talán azt is nagy „event“-nek tekintenők, hogy a függetlenségi együtt harcoltak — ha nem is egy fronton — a nemzeti párttal. De nem tehetünk róla, nem látjuk ezt az együttműködést oly veszedelmesnek. Hisszük, hogy a nemzeti párt — mely most se erkölcs, se logika szerint nincs már kötve a tavalyi deczemberi maga-

tartása által, megint csak kötve lesz, ha kiderül majd, amiről ma még nem szólt Bánffy Dezső miniszterelnök.

Azért hát csak hadd zsindegyezzen tovább még egy-két napig a kiegyezés fia a Sándor-utczai üvegtetőn. Ugyis csöndes parlamenti napok következnek jó darab ideig és csak kell éreztetni az országgal, hogy igazuk van a riportereknek, akik azt irták, hogy újból megkezdődött a politikai élet.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órákor ülése van.

Berzeviczy lemondása. Mint előre jeleztük, a képviselőház mai ülésének elején Szilágyi Dezső elnök bemutatatta Berzeviczy Albert levelét, amelyben alelnöki méltóságáról lemond. A lemondó levél így szól:

Nagyméltóságú elnök ur!

Van szerencsém nagyméltóságodnak a képviselőházban viselt alelnöki állásomról való lemondásomat ezennel bejelenteni, kérve, hogy ez elhatározásomat további intézkedés végett a képviselőház elé terjeszteni méltóztassék. Megragadom ezt az alkalmat, hogy első sorban Nagyméltóságodnak, valamint a mélyen tisztelt Háznak és választott tisztársaimnak őszinte köszönetet mondjak azért a jóindulatu támogatásért, amelyben engem több mint negyedfél évi alelnöki működésem alatt részesíteni méltóztattak. Fogadják Nagyméltóságod mély tiszteletem kifejezését, melylyel vagyok

Budapest, 1898. szeptember 6-án,

készséges híve

Berzeviczy Albert.

A Berzeviczy lemondásával megüresedett alelnöki méltóságot a képviselőház pénteken fogja választás útján betölteni. A szabadelvű párt ismét Berzeviczy Albertet fogja kandidálni, míg az ellenzék valószínűleg Horánszky Nándor személyében fog neki ellenjelöltet állítani.

Igazolt képviselő. A képviselőház állandó igazolási bizottsága Kubinyi Árpád elnöklése alatt tartott mai ülésében vizsgálat alá vette Forgách Antal gróf, Nógrádmegye balassa-gyarmati kerületében megválasztott képviselő megbízólevelét. A megbízólevelét szolgáló választási jegyzőkönyv ugy tartalmára, mint kiállítására nézve megfelelően a törvény és házszabályok követelményeinek s mint-

hogy a választás napja óta már több mint harmincz nap telt el, a bizottság Forgách Antal grófot végleg igazolt képviselőnek jelentette ki s erre vonatkozó jelentésének a Ház elé való terjesztésével Psik Lajos bizottsági jegyzőt bizta meg.

A politikai helyzet.

A képviselőházban ma történtek beigazolták korábbi feltevéseinket, hogy az egész ellenzék egyesülten sorakozik a kiegyezés kérdésében a kormánnyal és pártjával szemben. Ha talán formális szövetség még nem is jött létre közöttük, a fegyverbarátság már is fenn áll és így az ellenzék minden jel szerint, egyesült akcióit tervez. A ma megindult munkarend-vita az első alkalom, melyben az egyesült ellenzék felvonultatta csapatait ebben az akcióban. A „Magyarország“ közlése is igazolja ezt, mert mai számában ezeket írja:

Az ellenzék fel kívánja használni ezt az alkalmat, egyrészt hogy világosságot derítsen a kiegyezési tárgyalások miszticizmusaira, másrészt, hogy az ország közönségét tájékoztassa arról, hogy az Ausztriával való kereskedelmi rendezkedésben milyen megoldás felelne meg az ország érdekeinek. Ez a vita, mely már ma is nagy arányokban indult meg, el fog tartani legalább három napig. Hogy a Ház ezután se fogjon ki a tanácskozási anyagból: arról is az ellenzék fog gondoskodni. Két indítványt fognak ugyanis betervezni. Az egyiknek az a tartalma, hogy a Ház fejezze ki rosszalását a felett, hogy a közös miniszterek, névszerint Goluchovski és Kállay bele mertek avatkozni az Ausztria és Magyarország között folyó kiegyezési tárgyalásokba. Indítvány alakjában történjék-e ez a tiltakozás a közös miniszterek törvénytelen szereplése ellen, avagy más alakban, amely több teret enged a diskusszióknak, arról most folynak a tanácskozások. Szóvá készül tenni az ellenzék végül a császár békeakcióját is. Visontai Soma, ugyan holnap interpellálni fog ebben a dologban, ez azonban nem zárja ki, hogy a Ház más formában föltalálva, behatódobban is ne foglalkozzék a kérdéssel. Egyszóval az ellenzék akcióra készül.

Az ellenzéki pártkörök mindennek dacára ma este nem tüntettek fel tulságosan mozgalmas életet. A szerepek, úgy látszik, már ki vannak osztva. Tény az, hogy az ellenzék minden tagját felkérték, hogy ezuttal úgy rendezzék dolgukat, hogy folyton Budapesten

való hajlandóságomat, csupa édességgel, gyönyörűséggel telt jövőt sejtet velem... Vigyél magaddal messze, nagyon messze... olyan országba, ahol mindig nap süt, mindig virág nyílik; sok verőfény és sok virág!... tudod, mint a tündérmesék országában, amely meséket képzeletünk varázsa teremt meg a nyári estéken, a csodás világosságban ragyogó látóhatárok, az aranyos felhők és az egészen kék hegyek láttára... Van ilyen ország? (Kissé gyermekesen mosolyog) Oda megyünk, ugy-e?

Julien (szintén mosolyog): Igen oda... De most, induljunk gyorsan, különben a vonat nélkülünk robogna ama szép tájak felé, amelyekről te beszélsz!

(Villa Saint-Helier s közelében Jersey szigetén. Köröskörül angol gyep, sűrű és tömött, hasonló a magasan nyírt szőnyeghez: zöld színe egészen egyforma, nincs rajta sehol semmi árnyalat. Mindenütt rózsát, jerikói lonczot, rekettyét lát a szem és pár lépéssel amaryllisekkel szegélyezett uton juthatni el a tengerhez. Az ég és a víz ködben vegyül össze, melynek párái mindeure rászállnak, mindent behurkolnak és a nedves virágok, a nedves fák, a nedves villatatók sajátosságosan komor, szinte siralmas hangulatot gerjesztenek.)

(Julien és Diane egymás mellett üneik a szobában a széles ablak előtt, szólanul nézik a természet szépségét.)

Julien (fölsóhajt): Ime a sziget, melyet az a higyeleju Brunel paradicsomként magasztalt előttem. „Juliusban, mondotta, ragyogó! Bagyogó! A tiz nap óta, amióta itt vagyunk, mindig csak eső, köd, hideg!...

Nem is számítva szemünk előtt ezt az örökös gyepet!... Oh, ez a gyep, ez a mindig zöldebb gyep!... És ez a szürke tenger, szüntelen szélrohamaival! A tengernek tündökölni kell, vagy pedig megölnen unalmas! (Dianera néz, aki fejét a zsolleje támlájára hátrahajta, félig behunyt szemekkel mélyen elmerengve.) Mire gondolsz?

Diana (közönyösen): Semmire.

Julien: Még reám sem?

Diane: Reád?... De hisz te itt vagy, felesleges...

Julien: Ha én is így szólanék, meg volnál elégedve?

Diane: Hova akarsz eljutni?

Julien: Sehova; csak épen azt veszem észre, hogy testileg itt vagy ugyan mellettem, de a gondolataid máshol kalandoznak.

Diane, kissé idegesen: De mikor mondom, hogy semmire se gondolok.

Julien: Dehogy is nem! Azt hiszed, nem olvasok benned csak úgy, mint a nyílt könyvben? Azt képzeled, nem látok be a lelkedbe, ide, a fejecskédbe?... (Megérinti Diane homlokát.) Nem tudom, milyen emléket vonulnak át... és talán milyen sajnálkozás rejtőzködnek benne?

Diane: Tehetünk erről?

Julien: No, látod!

Diane totál: Végre is az én hibám, ha akaratom ellen üldöz egy gondolat, ... ha lelkifurdalás...

Julien: Lelkifurdalást mondtál?

Diane, (kitörve): Nos, igen, lelkifurdalást érzek, amiért elhagytam azokat, akik szenvedni fognak miattam... a leányomat!... a férjemet!... Ugy van, a férjem miatt is! Mert hát volt-e ellene más panaszom, mint hogy szeretett? És a leányom, mit gondol majd később az anyjáról... arról az anyjáról, akit még alig ismert és akiről kénytelenek lesznek neki nem tudom én milyen mesét elmondani. Mit csinálnak ők otthon?... Mit mondanak rólam? Látod, ez... ez lebeg szüntelenül előttem, ez a gondolat üldöz örökösen!

Julien: Diane!

Diane: Nagy fájdalmat okozok neked, érzem... de rejtettem előtted érzéseimet, amíg képes voltam... Ma túltelt a pohár, ki kellett csordulnia... Semmi sem heged be sem a fejemben, sem a szivemben.

Julien: Hát már nem szeretsz?

Diane: Oh igen, szeretlek. Hisz ha nem szeretnélek, Istenem! akkor meg kellene örülnöm!... Bocssás meg nekem, szörnyen szenvedek... (könyekre fakad.) Boldogtalan vagyok... nagyon boldogtalan!

Julien, (egészen közel lép Dianehoz, gyöngéden):... Boldogtalan!... Ezt a szót találtuk hát meg, a boldogságot keresve?

Diane: De én nem okozlak téged, édes szerelmem, nem te beszéltél ró... én magam, egészen önszántamból akartam neked adni, neked szentelni magamat... Csak-hogy előbb, amíg odaát vagyunk a tulsó parton, azt képzeljük, hogy semmi sem fog

maradhasanak, mert az ellenzék egyetlen egy alkalmat sem fog elszalasztani, hogy a rendelkezésére álló fegyvereket és védekezési módokat ne alkalmazhassa.

Mig az ellenzék magatartásáról a fentiek nyújtanak némi tájékoztatást, addig a szabad-eivü párt tegnapi nagy manifesztációja a kormánypart határozottságáról, elszántságáról tesz tanúságot. A szabad-eivü pártnak ez a magatartása különösen Bécsben keltett nagy hatást, ahol a sajtó nem tudja, milyen állást is foglaljon ezzel a pozitív, céltudatos irányzattal szemben.

A „N. Fr. Pr.“ kommentálja Bánffy tegnapi nyilatkozatát s azt mondja, hogy a magyar szabad-eivü politikusok beérték azokkal a kijelentésekkel, amelyek a kiegyezési javaslatoknak az osztrák Reichsrathban való letárgyalását kilátásba helyezték s ezenkívül zajos ovációt rendeztek a miniszterelnöknek — ugy látszik, az ellenzék részéről várt ellentüntetések gyöngyítését céljából. Be kell várni, mondja a „N. Fr. Pr.“, vajon Bánffy bárónak elég lesz-e a tegnapi kijelentése, tekintettel az ellenzék küszöbön álló interpellációjára. Az ellenzék aligha fogja beérni Bánffy báró kijelentésével.

A „N. W. T.“ Bánffy báró kijelentéseiről azt mondja hogy a magyar kormányelnök szavait bizonyára kedvezően fogadják az országban. „Hát mi nálunk?“ kérdi a lap. „Mi csak azt tudjuk, hogy Thun gróf alávetette magát a magyar kormány összes követeléseinek, hogy a kiegyezést esetleg a 14. szakasz segítségbevételével is keresztül akarja vinni...“

A magyar képviselőházban már ma mutatkozott obstrukciós tüneteket előre sejtí a „Berliner Börsen Courir“ mely legutóbbi számában ezeket írja:

Mikor a múlt év végén a közgazdasági status quo első ízben való ideiglenes meghosszabbításáról volt szó s a magyar képviselőházban két tuczat bomlott agyu tulzó a provizoriumjavaslat idejekorán való becikkelyezését meg tudta akadályozni, akkor a magyar kormány csak kötelességét teljesítette, mikor bizonyos tekintetben törvényen kívüli állapotot teremtett, azaz a régi állapot fentartásáról, saját hatalmáról adminisztratív uton gondoskodott. Az ily szükségparancsolta eljárás még a parlamentarizmus Magyarországon is lehetséges volt. Az ily eklatáns alkotmányserítés mennyivel inkább lehetséges Ausztriában, hol a hírhedt 14. szakasz főnnáll, s hol általában kevés alkot-

mányos aggályt szoktak táplálni, főkép ha a közös ügyek s ezzel a monarchia hatalmi állása kerül szónyegre.

Az obstrukciós irányzatnak felülkerekedése, mely manapság Európa több parlamentjében észlelhető, itt Magyarországon, hol a parlamentarizmus gyöngyítésen tartása első követelménye a nemzeti államnak és liberalizmusnak, teljes komolysággal arra utal minket, hogy rámutassunk arra az általános dekadenciára, melylyel szemben föllojni minden parlamenti tényezőnek, s a kisebbségnek nem utolsó sorban, kötelessége. Mert ezek oktathatják ki legkevésbé a hatalom birtokosait arra nézve, hogy a maguk parlamenti többségére támaszkodva, mint erőszakolhatják ki a meghallgatást minden áron, ha ez normális alkotmányos uton nem lenne többé lehetséges. S az „utolsó fegyverrel“ való visszavetés, mely fölött a kisebbség rendelkezik, tényleg sokasom volt veszedelmesebb, mint most, mikor a kormányok, mint egy sokat idézett felhivatalos közlemény mondja, „minden eshetőségre el vannak készülve.“

A nyelvvitának a kiegyezési kérdésekkel való összekeverése minden tekintetben a legszeletlenebb taktika, amit az osztrák ellenzék csak követhet. A magyar képviselőház szélsőbali pártjáról azonban föltehető, hogy a jelenlegi válságos helyzet által — melynek eminenter kritikus jellege csak addig van, mig az osztrák-németek legvégső óhajaira nézve így vagy úgy tisztába jön a világ — nem tántoríthatja el magát obstrukcióra, mely kérdésessé tehetné az idejekorán való törvényhozási döntést, nevezük ezt „kiegyezésnek“, vagy „önálló rendelkezésnek.“ Az obstrukció úgy Magyarországon, mint Ausztriában ezt az utat jelenti, mely okvetlenül arra a lejtőre visz, hol a szabadság nagy javaival való veszélyes játék kezdődik.

Végül számoljunk be az osztrák Reichsrathnak egybehívása körül mutatkozó jelenségekről:

Igy Laibachban a szlovének lapja jelenti, hogy a szlovén képviselők az osztrák-magyar kiegyezés mellett fognak szavazni.

Schlickenauban pedig Liechtenstein Alajos herceg beszédet mondott, melyben kijelentette, hogy a keresztény-szocialista képviselők a nyelvrendeletek visszavonása előtt semmit se szavaznak meg a kormánynak, sőt a legvadabb obstrukciótól sem riadnak vissza. — Ugyanott dr. Gessmann is beszédet mondott a kiegyezésről, melyben kifejtette, hogy ha a Thun

vagy bármely más kormány Magyarországgal hátrányos kiegyezést kötne, akkor a keresztény szociálisták semmiféle eszközt sem fognak elég erőnek találni arra, hogy ezt a kiegyezést meghiúsítsák.

A prágai „Narodny Listy“ pedig azt jelenti, hogy a nyelvkérdésben a legkisebb változás sem fog beállani a kiegyezés bármely stádiuma által.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Enyelgésen kezdődött. Szilágyi Dezső sorra olvastatta fel a miniszterelnök átiratait. És a hosszú szünet után természetesen sok átirat volt. Perczel Béni nem győzte ismételni: „a miniszterelnök átirata...“

Az ötödiknél, vagy a hatodiknál Endrey Gyula megszólalt:

— De sokat levelez a kegyelmes ur. Akárcsak Wlassics Gyula!

Tovább is enyelgés hangzott. Szilágyi Dezső mutatta be a Berzeviczy Albert levelét, hogy alelnöki állásáról lemond.

— Helyes! — mondta a szélsőbal.

— Éljen! — zugott vissza a jobbmező.

De nem volt ebben sok komolyság. Az interpellációk bejelentése már talán más kategóriába esett volna, csak hogy itt meg a komoly bejelentéseket agyoncsapta a pointe. Mert a Visontai világbéke-kérdése s a Kossuth Ferencz helyzet-interpellációját után be volt még jegyezve egy harmadik interpelláció is: Mócsy Antal helyezett kilátásba egy sürgős kérdést „a serdülő ifjuság erkölcsének védelme dolgában.“ Nagyon nevette ezt a Ház, mert az valószínű, hogy az öreg ur megint a pikáns képeltől és a pikáns könyvektől félt az ifjuság erkölcsét. (Az ülés azonban nem hozott róla bizonyosságot, mert ez az interpelláció és a Visontai kérdése is holnapra maradt.)

Holnapra. Ezt nem fölösleges ismételni. Mert az eredeti terv az volt, hogy holnap a parlament nem ülésez. S a dolog úgy fordult, hogy holnap mégis lesz ülés, még pedig a jelek szerint nem is egészen csöndes ülés. Ennek a históriájában sajátságosan összefonódik a mai napirend és a Kossuth interpellációját. Történt ugyanis, hogy a miniszterelnök javaslatot tett a legközelebbi munkarend dolgában, ami a mai ülés napirendjének kü-

elszakadni a lenge szövésből, az ezer szálból, amit előtétletnek, a társadalom indokolatlan követeléseinek tekintünk és csak amikor már az innenső partra jutottunk, akkor érezzük, hogy azok a szálak lelkünk mélyébe lenyultak, szívünk redőjéhez nőttek... Nem vágjuk el... hanem kitépjük őket... És vérző seb marad utánuk. Hogy beheggedjen, látom, tovább fog tartani, mint gondoltam... Engedsz rá időt, ugyebár?

Julien: Engedek, ha hiszesz gyógyítóerejében.

Diane: Először is nincs más, azután meg elég hamar tompít.

Julien (szomorúan): Igen, hamarabb eltompítja, eltünteti a szerelmet, mint a bánat.

Diane: Akkor hát egyik diadalmaskodik majd a másikon.

Julien: ... Vagy diadalmaskodik mi rajtunk. (Pár pillanatnyi hallgatás után.) Ha elutaznánk?

Diane: Ujra utazunk? (Önmegadással.) A mint kívánod... Hova menjünk?

Julien: Keletre... Amerikába... Mindegy, akárhová.

Diane: Idegenbe, mindig idegenbe... így illik hozzánk, akik száműztük magunkat a világ törvényeitől, a házi tűzhelytől...

Julien: Nem állunk meg csak ha olyan vidékre jutunk, mely megtetszik nekünk.

Diane: ... És amelyet megint elhagyunk, a mikor meguntuk. Mindenütt fészünk lesz és sehol.

Julien: Vannak a világnak olyan tájai, ahol jobban szeretjük egymást.

Diane: Csak hogy a magunkforma szerelem csavargóinak ezeket a tájakat mindig csak másnap van kilátásuk elérni... Ragyogni látjuk a látóhatáron és eltűnnek, anélkül, hogy valamikor odajuthatnánk... Emlékszel Párisban, az utolsó esténkre, nálad, amikor indulóban voltunk, tele hittel a...

Julien: Mondd ki, bátran... a szerelem örökös mámorában.

Diane: Már akkor a verőfényvel és virágokkal telt tájékokról ábrándoztunk... hittük, hogy vannak aranyos felhők, egészen kék hegyek... hogy van ígéret földje a törvénytelen boldogság számára. Véghetetlenül jól esik mindezt elképzelni egy ölelés gyönyörűsége közben. Látod, hogy mit találtunk.

Julien: Nem szabad kétségbeesnünk... Amott majd bizonyosan...

Diane: Amott?... Félek, hogy a te amottad mindig csak délibáb marad. Mögötte csak a valóságos természet van, a kellemetlen esővel, mint ahogy a reménység mögött a könyvek vannak. Még egyszer bocsánatot kérek tőled, édes Juliennem, hogy ily szörnyen szomorú vagyok... Talán csak mulékony hangulat... hiszen minden elmúlik! De ma idegeim vannak, melyeket a legcsekélyebb érzés is fájdalmasan rezegtet meg.

Julien: Jer, ülj az ölembe... had ringassalak el kissé... mint hajdan...

Diane: Lám, két hét már hajdan nekünk.

Julien: ... És hadd zárom le csókkal édes ajkaidat, hogy ne káromoljanak többé.

Diane: Ah, igen, a csók! Az a té orvosságod? Adjad hát!

Julien: Ártani semmiesetre sem árthat, ugyebár?

Diane: Jobban legalább már nem.

(Rövid csend után Julien föláll, pár pillanatig járkál a szobában, aztán az ablakhoz megy.)

Julien: Még mindig az a gyászos idő. Ujra eltölthetünk egy napot a kölcsönös elemzéssel.

Diane: De az elutazás!... Azt mondtad...

Julien: Ma lehetetlen... Nem indul minden nap hajó erről a gyönyörűsége szigetről. (Egy mahagonfa szekrényhez lép, mely könyvtár gyanánt szolgál.) Ni!... akarod, hogy olvassak neked valamit?... A mi szigorú erkölcsű háziasszonyunk összeválogatott könyvei közt bizonyosan találók.

Diane: Igaz, érdekesek lehetnek a Schmidtné olvasmányai.

Julien (nézdelődik): Angol regények... szemlék, képes-lap-gyűjtemények... ezek is angolok... a biblia...

Diane: Valóságos spleenkönyvtár.

Julien: Semmi franczia, természetesen... Oh, de igen, egy könyv... egyetlenegy...

Igazán érdekes... Találd ki.

Diane: Fogalmam sincs róla... „A vasgyáros?“

Julien: Nem... a „Hazugságok!“

Diane: Nem érdemes elolvasni... hiszen a hazugság lesz ezennél mindennapi kenyérünk,

lönben egyetlen tárgya volt. A miniszterelnök javaslatához aztán az ellenzék hozzá kívánt szólni s ezért vitányitónak kiküldötte Szentiványi Árpádot, hogy ez előbb nyilatkozzon ki a miniszterelnöktől a kiegyezési terveit illetőleg. De Bánffy nem akart nyilatkozni és miután tegnap a szabadelvű párt konferenciáján már elmondta a tervét, mára pedig hasonló nyilatkozatot ugyis követelni fog tőle a Kossuth interpellációja, főlegesenek is gondolta, hogy ugyanegy dologról háromszor is nyilatkozzék.

— Majd nyilatkozom a Kossuth Ferenc interpellációja kapcsán — szól egyszerűen.

De ez hirtelen felizgatta a kedélyeket.

Apponyi Albert gróf úgy próbált szerencsét, hogy a tanácskozás felfüggesztését indítványozta, míg a miniszterelnök Kossuthnak nem válaszolt. De ez az indítvány az ellenzéken sem hódított. Inkább azt hozta javaslatba Polónyi Géza, hogy Kossuth Ferenc vonja vissza az interpellációját s így kényserítse Bánffyt, hogy a Szentiványi kérdésére feleljen. De Kossuth Ferenc nem vonta vissza az interpellációját s az ellenzéki taktika ezen hajótörést szenvedett. Így aztán az elnök már be is akarta rekeszteni a vitát.

De föluggrott Apponyi.

— Kérem, én csak indítványt tettem, de a napirenden levő kérdéshez még nem szóltam.

— A képviselő urnak joga van szólni, jegyezte meg udvariasan Szilágyi Dezső.

S most a legkülönösebb dolog történt. Ugyanaz az Apponyi, aki csak az imént bizonyította, hogy lehetetlen vitatkozni, míg a miniszterelnök a hozzá intézett kérdésre nem válaszolt, most egyszerre szigorú, sőt kiméletlen kritikát is tudott mondani arról a válaszról, amelyet nem kapott. Most egyszerre nagyon jól ismerte a választ és azt is elárulta, hogy kész kritikával is várta. Nagyon ügyesen mutatott rá erre Gajári Ödön, aki különben Apponyi mellett a többi ellenzéknek is a fejére olvasta, hogy merő taktikázásból adja a naivat, holott valamennyien igen jól tudják, hogy mik a kormány kiegyezési szándékai. Ám az ellenzék nem törődött a ráolvasással s mert a miniszterelnök nem tette meg nekik azt a szívességet, hogy fölös ismétlésekbe bocsátkozzék, a szélsőbal már gyártani kezdte az iverket, amelyekkel köztudomás szerint minden pillanatban névszerinti szavazást lehet kérni.

Szaladt is ilyen ivvel Justh Gyula az elnökhöz:

— Félkettő van, az interpellációkra kell áttérni. Erre kérünk névszerinti szavazást!

Akkor már zugott az egész terem, mint a kas. Már iverk is lobogtak a levegőben s látnivaló volt, hogy a harcz nyomban megindul. A szélsőbal ugyanis ekkor már csak azon dolgozott, hogy a miniszterelnök munkarend-javaslatára fölött ma ne lehessen berekeszteni a vitát. Ilyenformán ugyanis elérhette, hogy közben Bánffy megadja a választ Kossuth interpellációjára s legalább a vita második felében már hivatkozni lehet erre a válaszra is.

Bánffy mosolyogva bólintott a fejével:

— Hát legyen!

Szilágyi tehát az egész parlament kazagása közben háritotta el magától a névszerinti szavazásra invitáló iveret.

— Egyáltalán nem szavazunk!

És nem is szavaztak. Ellenben most már úgy kellett intézkedni, hogy holnap is legyen ülés, amelyben a további munkarend fölött végre döntsének. S így holnap is lesz ülés. A témát pedig megkapta hozzá az ellenzék, mert

a miniszterelnök csakugyan nyomban felelt Kossuth interpellációjára s a kormány terveit illetőleg körülbelül azt ismételte, amit tegnap este a szabadelvű párt konferenciáján már elmondott. Zajongott és méltatlankodott a válaszon már ma is az ellenzék, de ma csak Kossuthnak volt szava. Holnap azonban már akárki megjegyzéseket tehet a kormány terveire s igazán csak az a szerencse, hogy csütörtökön ünnep van, különben megeshetnék, hogy a tisztelt Ház még csütörtökön is vitatkozik a napirend megállapításán.

Óvatosságból azonban az elnök a holnapi ülést — tíz órára tűzte ki.

(A képviselőház ülése.)

Szilágyi Dezső tizenkét óra után megnyitotta az ülést s bemutatja a miniszterelnök több átiratát. Majd bejelenti, hogy Forgách Antal gróftól Balassa-Gyarmaton megválasztották, Latkóczy Imre és Ciocán János pedig lemondtak mandátumaikról.

Bemutatja ezután Berzeviczy Albert levelét, amelyben Berzeviczy jelenti, hogy aelnöki állásáról lemond.

— Helyes! — hangzik a szélsőbalon.

A többség azonban éljenez.

Uj törvényjavaslatok.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök a kereskedelmi miniszter távollétében egy törvényjavaslatot terjeszt be a kovácsháza—csabai keskenyágányu helyi érdekű vasut engedélyezése tárgyában.

Erdély Sándor igazságügyminiszter benyújt egy törvényjavaslatot a polgári jogsegély tárgyában Hágában létrejött nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről.

A javaslatokat a Ház a megfelelő bizottsághoz utasítja.

A jövő napirend.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: Tisztelt Ház! Kérem, méltóztassanak hozzájárulni, hogy holnap és holnapután — holnapután különben is ünnep lévén — ülés ne tartassék. A pénteki ülés napirendjére, kérem, méltóztassanak kitézni az üresedésre jött aelnöki állás betöltését. Továbbá egyes bizottságokban vannak még helyek, amelyek üresedésben vannak, ezekre is megtörténhetnék a választás. Nem napirendtűzés tárgya ugyan, azonban szükségesnek tartom a tisztelt Házat értesíteni és tájékoztatni arra nézve is, hogy az 1899. évre vonatkozó költségvetést is lesz szerencséje a pénzügyminiszternek a pénteki ülésen előterjeszteni. A szombati ülés napirendjére vonatkozólag, amennyiben tárgyalásra kérvények vannak készen, méltóztassanak hozzájárulni, hogy a kérvények tárgyalassanak. Hát fő iránt méltóztassanak határozni és folytatólagosan leszünk abban a helyzetben, hogy más kérdésekkel is foglalkozhassunk. Kérném a napirendre vonatkozólag ezen javaslatomat elfogadni. (Helyeslés jobbfelől.)

Szentiványi Árpád: Mielőtt a miniszterelnöknek a képviselőház napirendjére vonatkozó indítványa fölött határoznánk, már azért is, mert a szavazatát attól teszi függővé, hogy a most hozzá-intézendő kérdésre miként fog felelni, a kormányhoz egy kérdést intéz: Nem látja-e szükségesnek a kormány azt, hogy teljes fölvilágosítást adna a tekintetben, hogy az esetben, ha az Ausztriával kötendő egyezség alkotmányos uton meg nem történhetik, mit szándékozik tenni? Szükségünk van nekünk erre, nemcsak a képviselőháznak, de az egész országnak. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.)

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: A kérdés, melyet a képviselő ur a napirend megállapításával kapcsolatban felvetett, szorosán véve nincsen napirenden: de miután Kossuth Ferenc képviselő ur ma interpellációt fog előterjeszteni és módomban lesz az interpellációra még ma felelve annyit elmondani, amennyit a jelenlegi stádiumában a dolgoknak elmondani lehetőknek és köteleességemben levőnek is tartok, azt gondolom, tisztelt Ház, elég gyorsan fogok nyilatkozni még a mai ülés folyamán (Helyeslés jobbfelől). Ebből természetesen következik, hogy a tisztelt Ház egész határozottan tájékozva lehet. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Apponyi Albert gróf azt a kérést intézi a Házhoz, hogy mivel a miniszterelnök maga utalt arra a válaszra, amelyet még ma lesz szíves megadni Kossuth Ferencnek bejelentett interpellációjára, hogy a Ház a napirend iránti intézkedést és szavazást tartsa függőben és csak akkor határozzon a napirend fölött, mikor a miniszterelnök választát Kossuth Ferenc interpellációjára ismeri. (Élénk helyeslés bal-felől.)

Az obstrukció bejelentése.

Polónyi Géza kijelenti, hogy neki nem kell halasztás. A Reichsrath munkájára sem kíváncsi. Szerinte az 1898: I. törvénycikkben előirt föltétel bekövetkezett s most már csak az önálló rendelkezés jöhet. Más javaslat napirendre tűzése csak az önálló rendelkezést késleltetné s ezt nem lehet megengedni. Miután a miniszterelnök, úgy látszik, abban laborál, hogy előbb hozunk egy határozatot, amely a napirendet az ő javaslata szerint fogadja el, azután beszéljünk az interpellációról, szülő kötelességet véll teljesíteni, midőn Kossuthot felkéri, hogy interpellációját most terjeszse elő a képviselőháznak, nehogy felfüggesztésre legyen ok, (Helyeslés bal-felől.) Kijelenti, hogy ehhez a játékhoz, ami itt készül, a játék első pillanatában sem járul hozzá, hogy a képviselőházat más napirenddel lehessen foglalkoztatni, mint a törvény által előirt önálló vámterületre vonatkozó rendelkezés tárgyalásával, egyáltalában az önálló berendezkedés kérdésével. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ezért igyekezni fog lehetetlenné tenni másnak, mint ilyen javaslatoknak a tárgyalását. (Zajos éljenezés a szélsőbaloldalon.)

A vita.

Kossuth Ferenc: A kormánynak már ma kötelessége volna az önálló rendelkezésről szóló javaslatokat a Ház elé terjeszteni, mert az ellenzék nem lesz hajlandó azzal a kifogással beérni, hogy nincs ma idő az önálló vámterület létesítésére.

Horánszky Nándor: Kérde, vajjon megadja-e a miniszterelnök a válaszat a napirend megállapítása előtt, avagy nem? Ha nem adja meg, úgy ők tovább a napirendhez fognak szólni.

Apponyi Albert gróf: Én még nem szóltam a tárgyhöz.

Elnök: Nem, a képviselő urnak joga van szólni.

Apponyi Albert gróf: A miniszterelnök döntést akar provokálni a napirendről, mielőtt választát elmondaná Kossuth interpellációjára. Így lévén a dolog, ő nem hajlandó a miniszterelnök által proponált napirendhez hozzájárulni!

Tudni kívánja, vajjon a miniszterelnök előterjesztései megfelelnek-e a törvénynek? Az a kérdés, vajjon parlament rendszer alatt élünk-e, avagy egy, a többség által gyakorolt diktatura alatt? Való-e, hogy nekünk két köztagnak van, az egyik, amely törvénykönyvünkben tündököl s egy másik, amely e mögött lappang? (Tetszés balról.) A parlamentet ma kell abba a helyzetbe juttatni, hogy vagy a kormányt támogassa, vagy a külön vámterületet létesítse. Mert az esztendő legutolsó heteiben mesterségesen kényszerhelyzetbe hozni a parlamentet, ez egy többség diktaturájának ténykedése. (Tetszés balról.)

Konstatálja, hogy a két kormány kompromisszumát, amelyet a legutóbbi tárgyalásokról kiadtak, leglényegesebb pontjukban homlokegyenest ellenkeznek. A magyar nyilatkozat helyesen azt mondja, hogy ha a Reichsrath nem lesz munkaképes, a magyar kormány tudni fogja teendőjét. Az osztrák pedig azt mondja, hogy erre az esetre is kész már a két kormány megállapodása. Ha a magyar kormány erről a megállapodásról szóló hirt meg nem hazudtolja, egyenesen a törvényt sérti meg, mely erre az esetre önálló intézkedést és nem megállapodást ír elő.

A kormány a második provizorium tárgyalása alkalmával a szülő föltegetéséhez hozzájárult s ezért ő jóhiszeműleg a külön vámterület jogi állapota alapján hozott törvényhez, hozzájárult. Azóta pedig megtörtént az, hogy a Japánal kötött szerződést mégis a vámterületi egység alapján hozták létre. Most még a kormány terveit nem ismeri, de ilyen előzmények után a leendő ígéretek előtte többé semmi súlylly nem bírnak. (Nagy tetszés balról.)

Mind ezek után oda konkludál, hogy mindaddig, míg a kormány a kiegyezési kérdések rendezéséről nem nyilatkozik, ő nem képes a Ház további munkásságáról megállapodni.

Gajári Ödön: A mostani vita mögött egy határozott vádat és gyanúsítást lát. (Helyeslés jobbfelől.) Ellentmondások a bal- és szélsőbalon.) Ez Polónyi indítványában és beszédében nyilvánul meg. Szentiványinak válaszolja, azt kérde, vajjon van-e ember az országban, aki ne tudná a kormány programját a kiegyezés kérdésében?

Polczner Jenő: Bizony azt maga sem tudja, (Zaj a szélsőbalon.)

Elnök: Kérek csendet!

Gajári Ödön: ... amit az országban mindenki tud, csak az ellenzéki képviselő urak nem? (Közbekiáltás a szélsőbaloldalon.) A miniszterelnök sem tudja. Félkiáltások jobbfelől: Nem olvasnak újságot! Ha van itt az őszinteség tekintetében különbség közöttünk, akkor bizonyára nem mi vagyunk azok, akik leplezni fogják.

Kobák Béla: Mondja el, ha tudja!

Elnök: Kubik képviselő ur ne szóljon közbe. (Helyeslés jobbfelől.)

Gajári Ödön: Mondják meg inkább egyenesen a képviselőársaim. Azt tartom, hogy a miniszterelnök ép azért nem tette meg a kívánt nyilatkozatot, mivel tudta, hogy az ellenzék nem fog simán belemenni a napirend megvitatásába. (Helyeslés jobbfelől.)

Polónyi Géza: Személyes kérdésben és félremagyarázott szavai értelmének helyreigazítása végett szól röviden.

Horánszky Nándor következnek.

— Holnap! Az interpellációkra kell áttérni — kiáltják bahról.

Elnök: A Ház úgy dönthet, hogy a vitát folytatni akarja.

Justh Gyula: Akkor névszerűtlen szavazást kérünk. (Nagy zaj. Kiáltások jobbról: Hát maradjon a vita holnapra!)

Elnök: Ugy látom, hogy a Ház nem kívánja ma folytatni a vitát. Következnek tehát az interpellációk.

A kiegyezésről.

Kossuth Ferencz előterjeszti a lapunkban már közölt interpellációt.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: Tisztelt Ház! (Halljuk! Halljuk!) Azt mondja Kossuth Ferencz képviselő ur, hogy a kormány programmal kell bírnia; hát kétségtelen igaza van, nem is gondolom, hogy ezt valaki kétségbe akarná vonni, de azt már nem fogadom el, hogy rám erőszakoltassék, ránc erőszakoltassék, e pártra erőszakoltassék, hogy az ő programjuk legyen a miénk. (Helyeslés a jobboldalon.) Hát, tisztelt Ház (Nagy zaj a szélsőbaloldalon! Elnök ismételt cseppet), azt mondja Kossuth Ferencz képviselő ur, hogy az ő és pártjának programja a gazdasági függetlenség. Igen jól tudják és nem tartózkodom kimondani, hogy nekünk ez nem programunk (Helyeslés a jobboldalon.), ellenkezőleg, mi a gazdasági kapcsolatot Ausztriával Magyarország érdekében fentartjuk. (Helyeslés jobbfelől. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: De ha nem lehet!) Ezt őszintén tartjuk, mert az a meggyőződésünk, hogy ezen nagyfontosságú gazdasági kérdést politikai célokra kihasználni nem szabad, nem lehet, minden erőnkkel arra törekszünk, hogy ezen gazdasági kapcsolatot fentartsuk, biztosítsuk, természetesen a törvény határai között és az ország gazdasági érdekeinek figyelembe vételével. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Már most, tisztelt Ház, ezen az uton indult meg a kormány és ez a párt és ezen az uton jöttek létre (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Elnök cseppet.) a kiegyezési javaslatok, amelyek, gondolom, már márczius vagy április hónapban a Ház asztalára itt letétettek, valamint letétettek Ausztriában is. Most a képviselő urak egy erős szofizmával (Zaj a baloldalon.) azt akarják megmagyarázni, hogy az 1898-iki I. törvényzikk rendelkezéseinek nincsen elég téve, mert az osztrák parlament előtt ezen törvényjavaslatok nem fekszenek. Hát, tisztelt Ház, én ezt a magyarázatot, ezt az értelmezést el nem fogadom, el nem fogadhatom. (Helyeslés a jobboldalon! Zaj a szélső baloldalon.) A Reichsrath szeptemberre össze van hívva és azon tisztán hárszabályi magyarázatot, hogy mert az egyik ülészak bezáratott és a másik még nem nyitott meg, maga után vonja azt, hogy azon javaslatok nem lettek volna beterjesztve, nem fogadom el, nem fogadhatom el, mert nem lenne értelme. (Helyeslés jobbfelől. Ellenmondás baloldalon.) Tisztelt ház, a magyar kormány és az osztrák kormány közt létrejött megállapodások szerint a javaslatokat az osztrák parlamenten, amint azt itt e házban szerencsém volt már nyilvánkoztatni, tervbe vették szeptemberben tárgyalás alá venni. Már most, tisztelt Ház, ezen megállapodás létrejött a tavasszal, ezen megállapodás foganatosítása előtt egyáltalán semmi akadály nincsen. A Reichsrath már most, méltóztatnak tudni, össze van hívva szeptember 26-ára, tehát a két kormány közötti azon megállapodásnak, hogy a javaslatok ott, mint itt szeptember hó folyamán és folytatólag tárgyalás alá vétessenek, elég van téve. (Nagy derűtség és ellenmondások a bal- és szélső baloldalon. Egy hang a szélső baloldalon: Lesz-e belőle törvény?)

Erre való tekintetből nem látom eljöttnek az időt arra, (Mozgás és zaj. Elnök cseppet.) hogy az 1898. I. törvényzikk 3. §-ában adott utasításnak ez idő szerint megfelelni kötelességem volna.

Az a nézetem, hogy ma még nem konstataható az, hogy Ausztriában a javaslatok tárgyalása lehetetlen, (Mozgás a szélsőbaloldalon), nem konstataható azt, hogy ennek következtében az 1898. I. törvényzikk 3. §-ában megállapított intézkedés szüksége beállt volna (Élénk helyeslés jobbfelől. Zajos ellenmondások a szélsőbalon. Felkiáltások: Majd januárban, ugy-e? Elnök cseppet.) annál kevésbbé, mert ezen megállapodásról itt a Házban nyilatkoztam, amely nyilatkozatot, lehetséges, hogy egyesek nem helyeselték, lehetséges, hogy mások helyeselték, (Derűtség baloldalon.) de tényleg a nyilatkozat megtörtént és hiába, ezen megállapodásokhoz kell, hogy magamat tartsam, amint hogy tartom is, (Élénk helyeslés jobbfelől.) annál inkább tartom, mert az ország érdekében levőnek tartom mindenképp arra törekedni, hogy az a gazdasági kapcsolat, fentmaradjon amelyet Kossuth Ferencz képviselő ur semmi körülmények között nem akar, és nem gondolja meg, hogy politikai céljait követve, esetleg gazdasági érdekeit az országnak tönkre teszi. (Helyeslés a jobboldalon. Hosszantartó zajos ellentmondások a szélsőbaloldalon. Elnök cseppet. Hosszantartó meg-megújuló nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: Csendet kérek képviselő urak!

Kubik Béla: Dobokában beszélhet így, de nem itt. (Nagy zaj.)

Elnök: (cseppet) Csendet kérek.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: Tisztelt képviselő urak, meg akarják hallani a kiegyezésre vonatkozó nézeteimet, vagy nem? (Folytonos zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Elnök cseppet.) A hozandó határozatokat attól akarják függővé tenni... (Zaj baloldalon.)

Elnök: (cseppet) Csendet kérek itt a baloldalon, mert könnytelen leszek személyenként megnevezni. (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Lehetetlen meghallgatni!) Dehogy lehetetlen! Csendet kérek!

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: A hozandó határozatokat akarták a képviselő urak függővé tenni attól, a mit mondok, tehát méltóztatssanak meghallgatni, azután belátásuk szerint határozni. (Helyeslés a jobboldalon. Mozgás baloldalon.) Tisztelt Ház! Mjutan az elmondott az álláspontom és a megállapodásoknak megfelelően előtűnk áll a Reichsrath összehívása folytán (Halljuk! Halljuk!) a beterjesztett javaslatok tárgyalásának lehetősége: ez idő szerint semmi néven nevezendő intézkedéseket tenni nem látok szükségesnek. (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Gondoltuk!)

A mint már mondtam és a tények következtében lehet ezt is gondolni, Ausztriában esetleg a kiegyezési javaslatok érdemleges tárgyalása nem lesz lehetséges. (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Bizonyos! Halljuk! Halljuk!) Mentül előbb a mint meggyőződést szerez a kormány arról, hogy a tárgyalások ottan eredményre nem vezethetnek, kötelességének fogja tartani az 1867. XII. törvényzikk 68-ik szakasza, valamint az 1898. I. törvényzikk 3-ik szakaszában előirt rendelkezéseknek megfelelően a szükséges intézkedéseket megtenni. (Helyeslés a jobboldalon. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Mik azok? Halljuk! Halljuk!) Addig tisztelt Ház, türelemmel lenni méltóztatssék. (Zaj, Halljuk! Halljuk! Elnök cseppet.)

Tisztelt Ház! méltóztatnak azt kérdezni, hogy mi az? Hát tisztelt Ház, bocsánatot kérek, a politikai életnek vannak bizonyos általános szabályai. Nem lehet eltagadni egy tárgyalás alatt levő kérdésekre vonatkozólag igenis jogosultságát annak, hogy a kormánytól programot követeljenek. (Mozgás és zaj a szélső baloldalon.) De azt, tisztelt Ház, hogy egy talán bekövetkező esetleges kérdésre vonatkozólag én itt programot adjak; azt bocsánatot kérek semminő parlamenti szabály nem követelheti. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Igenis a kormánynak kötelessége lesz a törvényes gondoskodást el nem mu-

lasztani, kötelessége lesz a Háznak esetleg javaslatokat beterjesztteni és a továbbiak iránt indítványt tenni. De tisztelt Ház! ez idő szerint a részletes javaslatokat nem terjeszthetem elő, mert kecséget a remény, hogy azokra egyáltalán szükség sem lesz. Ha majd előterjesztem, akkor méltóztatssék bírálni. Egyet azonban ismétlek, hogy a kormány álláspontja az, hogy — amit már elmondtam — az 1867-ik évi XII. törvényzikk 68. szakasza és az 1898-ik évi I. törvényzikk 3. szakasza érvényesüljön, de, bocsánatot kérek, ebből még nem következik, hogy az a program, amelyet itt Kossuth Ferencz képviselő ur felállított, a miénk legyen. (Helyeslés jobbfelől. Zaj. Elnök cseppet.) Terrorizmussal nem fogjuk magunkat leszorítottani arról a térről, amelyen állunk. (Élénk helyeslés a jobboldalon, nagy zaj, ellentmondások a baloldalon. Elnök cseppet.) a kötelesség teljesítésétől nem téríthetnek el bennünket sohasem.

Ezeket tisztelt Ház, mint elmondandókat ez idő szerint e kérdésre vonatkozólag elmondtam; kérem válaszat tudomásul venni. (Élénk helyeslés és éljenzés a jobboldalon, ellenmondás és zaj a baloldalon.)

Kossuth Ferencz a válaszat nem veszi tudomásul.

A többség tudomásul veszi a válaszat.

A többi interpelláció holnapra marad.

KÜLFÖLD.

Angol-német barátkozás. Az az üdvözlő távirat, amelyet II. Vilmos császár az omdurmani győzelem alkalmából az angolokhoz intézett, élénk bizonyítéka annak, hogy Anglia és Németország mennyire közeledett egymáshoz. A régi feszültségnek már alig van nyoma. A „Pall Mall Gazette” szerint Hatzfeld londoni német nagykövete Balfourral folytatott tanácskozása az angol-német cooperatióra vonatkozik, amely Kinában fog érvényre jutni. A két kormány ez ügyben, ugy látszik, már megállapodott: Anglia is, Németország is kijelölte a maga érdekszféráját és egyik sem zavarja a másikat. Mindkét fél titoktartást fogadott. Balfour ugyan elutazott Skóciába, de azért a német nagykövet még mindig naponta elmegy a külügyi hivatalba, mert az elvileg már létrejött egyezmények fixirozását kell még elintézni.

A kelet-ázsiai kérdés. A londoni „Daily Mail” arról értesül, hogy a kínai kérdésre nézve Anglia és Oroszország között tényleg megegyezés jött létre. A „Times”-nak viszont Pekingből a következőket jelentik: Az oroszok a vasuti szárnyvonal építésén, amely vonal Niucsung kikötőjét a fővonalal van hivatva összekötni, fegyveres kózákek védelme alatt dolgoznak. Egyébként ragaszkodnak ama jogukhoz, hogy vasutépítési célokra becslesí áron kisajátíthatják a földeket. Ugy járnak el, mintha Niucsung már orosz birtok volna, sőt az angolok tulajdonát képező földekről is betakarították a termést, a vasut védelmére pedig erős katonai táborokat állítottak. A már előbb idézett „Daily Mail”-nak Sanghaiból azt írják, hogy az angol hajóhad parancsot kapott, hogy gyülekezzenek Niucsung körül. A hangulat tehát még sem olyan békés, aminőnek ugyanez a lap föntebb látja.

A revízió előtt.

(Távirati tudósítások.)

Se meg nem tagadták, se el nem rendelték a revíziót. Még várnak vele. Tanulmányozzák az ügyet. Mintha bizony négy esztendő tanulóanyag nem lett volna elég.

Közben — s ez már kissé a hangulatcsinálás bélyegét hordja magán — egy tengerésztest épen most írja le, minő martíriumot szenved az Ördögsgiget száműzöttje, milyen halálra váli az arcza, elgyötört a teste, elompult a lelke.

A mai nap eseményeiről egyébként távirati tudósításaink ezek:

Dreyfus.

Páris, szeptember 6.

Egy tengerész tiszt, aki nemrég az Ördög-szigeten volt, a következőket beszéli Dreyfusról:

— Amikor Dreyfussal szemben állottam, szíven görcsösen összehúzódott ennek az embernek a látásán. Dreyfus borzasztóan lesoványodott és valóságos élő csontváza. Arcát a tropikus nap megbarnította és az életnek nyoma sem látszik rajta, csak az életnek nyoma sem látszik rajta, csak a szeme árulja el, hogy még érez és gondolkodik. Szeméből, melyet kimondhatatlan fájdalom tölt el, egészen a lelke mélyéig olvashatunk, amely tele van kétségbeeséssel és reménytelenséggel. Tudja, hogy kérdésére nem szabad válaszolni s azért meg sem próbálja, hogy környezetéhez kérdést intézzon. Egészsége nagyon megrendült, négy év óta csak konzervvel táplálkozik, de azért energiája nem tört meg, nyugodtan viselkedik és öreinek egy csöppet sem kell attól félniük, hogy szökést tervez. Senkinek sem panaszkodik, nem tiltakozik, hanem vár. Órákon keresztül áll kunyhója előtt, keresztbe tett karral nézi a végtelen tengert és egyre vár és remél.

Dreyfus június 27-én küldte utolsó levelét feleségének. Ez a levél így szól:

A végtelen távolságon érzem, hogy osztozkodol fájdalmamban. Érzem, hogy még egyszer kell veled beszélnem. Utolsó levelemben is megírtam neked, hogy közelebb akarok hozzád lenni, mint ahogy a pusztá gondolattal lehetett, amely sohasem válik meg tőled, ismételni szeretném neked azokat a szavakat, amelyek megerősítik azt a meggyőződésedet, hogy a terhemre rótt gyalázatos büntetés elkövetésében ártatlan vagyok. Kétségbeesetten kiáltottam át hazámnak, hogy revidálja bűnpörömet; éjjel-nappal ez tölti be szívemet, ez foglalja el minden gondolatomat. Az életem ma is, miként tegnap a hazámé, de a becsületem az enyém, gyermekeinknek öröke, két családnak java. Ézért kiáltottam át hazámnak, hogy mint francia, mint katona, mint apa, mint férj visszaköveteljem becsületemet.

A Dreyfus-család arra kérte a gyarmatügyi minisztert, hogy abban az esetben, ha a kormány a pör revízióját határozza el, Dreyfussal kiméletesen tudassa az eseményt, mert rossz egészsége miatt az izgalom könnyen végzetessé válhatnék reá nézve.

Hármas revízió.

Páris, szeptember 6.

Az az általános nézet egész Franciaországban, hogy a Dreyfus-pörnek revízióját a legnagyobb nyilvánosság előtt kell letárgyalni. Ugy látszik, hogy ez a meggyőződése a kormánynak is, annyival inkább, mert számos németországi felhivatalos közleményből kitűnik, hogy a németek a Dreyfus-ügy miatt Franciaországnak még a legkisebb alkalmatlanságot sem akarják szerezni. Háborútól senki se fél és az erre vonatkozó híreket Németországban bizonyára mindenki mosolygással fogadja.

A „Tems” szerint csakis a teljes nyilvánosság használhat az országnak és a hadseregnek.

A sok folyamathoz levő perre vonatkozólag a következő hírek érkeztek:

A Piquard-per aligha fogják letárgyalni. A Zola-pernek mindenestre folytatása lesz, amennyiben Zola október elején visszajön Párisba, átveszi az ellene in contumaciam hozott ítéletet és természetesen azonnal beadja a felelősségét is. Erre azután új tárgyalás fog következni, amelyben — mint azt már ezelőtt is többször kijelentette a nagy romancier — mindennemű bizonyítástól tartózkodni fog, ha addigra a kormány a revíziót megindította, vagy legalább biztosította. Mert hisz Zola nem akart egyebet, mint egy ártatlannal elítélt embert a büntetéstől megmenteni. Abban a pillanatban, amelyben a revízió biztos, Zola eltűnik a háttérben.

Zola mostani tartózkodási helye még mindig ismeretlen.

A francia minisztertanács.

Páris, szeptember 6.

Az Elysée-palotában ma ismét minisztertanács volt, amelyen már Zurlinden ujonnan kinevezett hadügyminiszter is részt vett. Lockroy tengerészeti miniszter ismertette a tengeri haderő elosztását a partok mentén és a hajórajok összeállítását. Zurlinden hadügyminiszter közölte, hogy Borius tábornokot ideiglenesen Páris katonai parancsnokságával bizta meg.

Faure elnök ma este néhány napi tartózkodásra Rambouilletbe utazik.

A legközelebbi minisztertanácsot e hónap 12-ére hívják össze. Ha Sarrien igazságügyminiszternek a Dreyfus-pör revíziójára vonatkozólag valami közölni valója volna, a minisztertanács előbb is össze fog ülni.

Népgyűlés a Dreyfus-ügyben.

Tegnap este több mint kétezer ember gyűlt össze a Moncey-féle hangversenyteremben, hogy meghallgassák Sebastian Faure, az ismert népszónok felolvasat Dreyfus ártatlanságáról. A szónok két teljes órán át elég bőbeszédűen, de meggyőzően védte az Ördög-sziget szerencsétlen foglyának ügyét s a közönség feszült figyelemmel és mély csendben hallgatta. Csupán egy izben szakították félbe felolvasását, midőn a teremben az a hír terjedt el, hogy Millevoye, az ismert chauvinista is megjelent. Ezt a hírt haragos felkiáltásokkal fogadták és a vezérkar védelmezőit szidalmakkal illették.

Csak mikor kitűnt, hogy Millevoye jobbnak látta távol maradni a gyűléstől, mely nem sok jóindulattal viseltetett iránta, akkor csillapodtak le a kedélyek, úgy, hogy Sebastian Faure befejezhette felolvasását. Utána még Pressensé, Dreyfusnak egy szintén lelkes védője mondott rövid beszédet, mely után az összegyűlekezett tömeg kisebb csoportokba verődött és „Revision! Vive Zola!” kiáltásokkal a különböző városrészek felé széledt. Egyes csoportok Esterháznak a Rue de Douai-n levő lakása elé nyomultak, mások pedig a „Patrie”, az „Intransigant” és más lapok szerkesztőiségei elé mentek, hogy „percat”-ot kiáltanak azokra, akik a vezérkart védelmébe vették; itt azonban minden ellenállás nélkül szétoszlatták őket.

Vilma királynő koronázása.

Amsterdam, szeptember 6.

A palota előtt levő tér gyönyörű képet nyújt. Mivel az ég borús, mennyezetet emeltek, amely befűdi a palotából a templomba vezető szőnyegekkel borított utat, amelyen Vilma királynő gyalog megy a templomba. Tengerész-hadapródok állanak sorfalat. A tért magát, a melyet nagy embertömeg vesz körül, katonaság tartja szabadon. Legelől árva gyermekek állnak. Délelőtt tizenegyedél órákor Vilmos herceg, Mária hercegnő, Wied Frigyes örökös herceg, Károly Sándor nagyherceg, Vilmos Ernő örökös nagyherceg és Bernát Henrik szász-weimar-eisenachi herceg a templomba hajtottak. A zenekarok a Vilmos-dalt játszották. A dobok peregtek, a csapatok tisztelegtek. Ekkor megjelent a pompás díszkocsiban az anya- királyné. A közönség lelkesült örömmiaddal üdvözölte.

Délelőtt tizenegy órákor hagyta el a palotát a királyné, a csapatok dobpergés és trombitaszó mellett tisztelegtek.

Mikor a királynő menetével elhagyta a palotát, a nap keresztül tört a felbőkn és beragyogta a remek színjátékot. A menetet czimernők nyitották meg gyönyörű ősi jelmezbe öltözött heroldjaikkal. Őket követte Vilma királynő hosszú uszályos fehér-selyemruhában. Vállat arannyal díszített, hosszan lefűző piros bársony köpeny fedte. A királynő fejét a királyi korona szikjára készített gyémánt diadém díszítette.

A királynő megjelenésekor a lakosság leihatlan lelkesedésben tört ki. A királynő halvány arca elárulta mély megindultságát.

Az új templom már a kora reggeli órákban tele volt nézőkkel. Fényes egyenruhák és drága toilettek voltak láthatók. A templom gazdag pálmá- és lobogódíszben pompázott. A falakon ó-hollandi felirások voltak. A háttérben piros bársonnyal ki-

párnázott aranyos trónszék állott. Szemben piros bársony vankos feküdt a királyság jelvényeivel, a birodalmi almával, a jogarral és a birodalmi karddal. Lassankint megjelentek a templomban az országgyűlés, a katonai hatóságok és az összes hitfelekezetek papságának képviselői. Délelőtt tíz órákor megjelentek a diplomáciai kar tagjai, fél 11 után a miniszterek és az államtanács tagjai, akiket a szertartásmester fogadott és vezetett helyeikre. Ekkor elnémult a zaj és ünnepélyes csendben bevonult a templomba Wied herceg és a szász-weimari herceg családja. Őket követték a keletindiai fejedelmek. Ekkor az első kamara elnöke felolvasta a királyi leiratot, amely a két kamarát a királynő intronizációja céljából rendkívüli teljes ülése hívja össze. A királyi család tagjai a trón jobb oldalán, a keletindiai fejedelmek pedig a trón bal oldalán foglaltak helyet. Mialatt a jelenlevők csendben felállottak és a zenekar Vilmos-himnuszot játszott, az anyakirályné számos palotahölgy kíséretében belépett a templomba.

Az anya- királyné, aki csipkével és gyémántokkal gazdagon díszített, világos mályvaszínű gyönyörű ruhát viselt s akinek mellét a hollandi oroszlánrend nagykeresztje és fejét értékes diadém díszítette, a Vilma királynő trónszéke mellé állított trónszék előtt álva maradt.

Főveldelet után a templom előtt álló heroldok hangosan jelentették a királynő megérkezését, aki a hadsereg zászlóit vivő legidősebb tábornokok által körülvéve lépett a templomba. Egy énekkar orgonakísérettel a Vilmos-dal néhány versszakát énekelte. A királynő, aki láthatólag meg volt hatva, meghajtotta magát a jelenlevők előtt és leült trónusára.

Mialatt a templomban a legmélyebb csend volt, a királynő fölkelte trónusáról és, miután a többi jelenlevők is fölállottak, csengő hangon a következő beszédet mondotta:

„Uraim, az országgyűlés tagjai! Felejthetetlen atyám halála és édes anyámnak 18-ik életévem betöltéséig vitt áldásos kormánya után immár én léptem a kormányra, amint ezt kiáltványomban ferrón szeretett népemnek tudtára adtam. Eljött az az óra, midőn hű országgyűlésemről környezve és Isten szent nevére hivatkozva, kötelezém magamat németalföldi népem irányában, hogy jogait és szabadságait fenn fogom tartani. Szorosra fűzöm ma azt a magasztos köteleket, amely engem összefűz népemmel. Németalföld ősi kapcsolata Orániával újabb megpecsételést nyer. Szép az a munka, az a feladat, amely reám várakozik. Boldognak érzem magamat és hálás vagyok, hogy a németalföldi népet kormányozhatom, azt a népet, amely számra kicsiny ugyan, de nagy erejénél és jelleménél fogva. Jogomnak és kedves kötelességemnek tartom, hogy minden erőmet hazánk üdvének és boldogságának szenteljem. Oránia nem tehet soha, de soha eleget Németalföldért. Nekem az önök támogatására és közreműködésére van szükségem. Meg vagyok győződve, hogy önök meg fogják azt adni nekem, hogy együtt dolgozzunk németalföldi népünk boldogulásán. Ez legyen a célja életemnek! Isten áldja meg az önök munkáját és az enyémet, üdvére a hazának!”

A jelenlevőket mélyen meghatották a királynő e szavai, aki mindvégig messzececsengő hangon mondotta beszédét, úgy, hogy szavai a templomnak legtávolabbi részében is tisztán hallatszottak. Nagy hatást keltett, hogy a királynő beszédében ismételte azokat a szavakat, amelyeket édes atya is több ízben hangoztatott: „az orániai ház nem tehet soha, de soha eleget Németalföldért.”

Vilma királynő beszéde után néhány percre leült, majd ismét fölállt, hogy letegye az alkotmányos esküt.

A királynő csengő, szilárd hangon így szólt:

„Esküszöm a németalföldi népnek, hogy az alkotmányt mindig oltalmazni fogom és fönntartom. Esküszöm, hogy a birodalom függetlenségét és területét minden erőmmel védelmezni fogom és fenn fogom tartani; hogy a köz és a személyes szabadságot, valamint minden állatvalóm jogait oltalmazni fogom és hogy a közjó és az

egyesek jólétének fenntartására és emelésére minden rendelkezésemre álló törvényes eszközt fel fogok használni, amint ezt egy jó királynak tennie kell. A mindenható Isten úgy segítjen engem!"

Ezzel az aktussal az intronizáció be volt fejezve. Midőn a királynő az eskü utolsó szavait mondotta, a jelenlevők annyira meg voltak hatva, hogy sokan könyeztek. Néhány pillanatig hangtalan csönd volt, aztán az összes jelenlevők háromszoros lelkesült éljént kiáltottak a királynőre.

Erre az első kamara elnöke lépett a trón elé és így szólt:

„Elismerjük és beiktatjuk Önt a németalföldi nép nevében és az alkotmány értelmében királynővé. Esküszünk, hogy sérthetetlen ségét és koronája jogait fenn fogjuk tartani. Esküszünk, hogy mindent meg fogunk tenni, amit jó és hü országgyűlésnek megtenni kötelessége. A mindenható Isten úgy segítjen bennünket!"

Erre a greffier névszerint felhívta a két kamara tagjait s minden egyes tag felállva ülőhelyéről, e szavakat mondotta:

„A mindenható Isten úgy segítjen engem!"

Csupán a baptisták tettek kivételt, akik így szóltak:

— Igérem!

Ezalatt a királynő ülve maradt, de szemével követte az eskütételt. Miután a parlament összes tagjai letették az esküt, a czimernőkök legidősebbje felemelte jogarát és így kiáltott:

— Ó felsége Vilma királynő he van iktatva! Éljen a királynő! Éljen a királynő! Éljen a királynő!

Ezeket a szavakat a többi czimernőkök és azután az összes jelenlevők nagy lelkesedéssel megismételték. A heroldok, a harsanások és a kürtösök a templomból a szabadba léptek és közülök az utolsó így kiáltott:

— Ó felsége Vilma királynő ünnepélyesen be van iktatva! „Éljen a királynő!"

A templomba behalatszik a templom körül tolongó lakosság tetszésnyilatkozata, amelyet mennydörgésszerű Hurrá! kiáltás követ.

Az énekkar ezután elénekelt a „Kin danket Alle Gott" német himnusz fordítását. Ez ének után a királynő üdvözölte a jelenlevőket és az országgyűlés küldöttsége által vezetve, ünnepélyes menetben távozott a templomból. Amikor a királynő és az anya-királyné megérkeztek a palotába, az erkélyen négy herold jelent meg. A palota előtt álló óriási néptömeg erre azonnal elcsendesült. A heroldok a világ négy tája felé tárogatókkal fújtak és ugyanekkor 101 ágyulóvész dördült el.

Ekkor megjelent az erkélyen teljes díszben a fiatal királynő, jobb és bal oldalán heroldok állottak. Erre határtalan ujjongás tört ki Minden oldalról nemzeti dalok hangzottak. A királynő minden oldal felé meghajította magát. Most az anya-királyné is az erkélyre lépett és a lelkesedés tetőpontját érte. Az ujjongás olyan nagy volt, amilyennek a hollandusok nyugodt természeténél fogva sohasem képzelhették és még öreg ezredesek és tőbornokok arcán is a meghatottság könnyei perregtek végig.

TÁVIRATOK.

Le a fegyverrel!

Brüsszel, szeptember 6. A belga-németalföldi békeszövetségnek üdvözlő iratára a czár táviratilag mondott köszönetet és egyuttal azt írta, hogy szilárdan meg van győződve művének sikeréről. (N. Fr. Pr.)

Nehéz napok Madridban.

Madrid, szept. 6. A szenátusban Sagasta miniszterelnök azt indítványozta, hogy az Egyesült-Államoknak átengedendő területek fölött zárt ülésben tárgyaljanak. Több szenátor ez ellen elesen kikelt és Rivera (demokrata) a kormányt a te felelőssé Kuba, Portorico és a Filippini-szigetek elvesztéséért. A szenátus végül 57 szóval 6 ellenében elhatározta, hogy a tanácskozásokat zárt ülésben folytatja. A kon-

zervatívák a többséggel, a demokraták és köztársaságiak pedig az indítvány ellen szavaztak.

Madrid, szeptember 6. A hivatalos lap közli Manterolo ellentengernagynak biztossá történt ki nevezését Kuba kiürítéséhez, minthogy Passto Landero eddigi biztos megtámadott egészsége miatt kénytelen Spanyolországba visszatérni. A hivatalos lap közli továbbá, hogy Faure elnököt a spanyol aranygyapjas-rend lovagjává nevezték ki, hogy különös barátságuknak jelét adják.

Madrid, szeptember 6. A miniszterek rendkívüli minisztertanácsban foglalkoztak az első parlamenti tárgyalásokkal és behatárolták a Filippini-szigetek kérdését. A házájukba visszatérni óhajtó spanyolok száma nagy, de a fölkelőknek több hadihajójuk van, úgy, hogy a hazatérők veszélynek vannak kitéve. A miniszterek elismerték annak szükségességét, hogy a spanyol alattvalók hazaszállítására hadihajókat küldjenek. A miniszterek elhatározták továbbá, hogy a kamara titkos tárgyalásai alatt semmiféle közzétételt sem fognak megengedni. A sajtó sajnálkozik, hogy a cortez üléseit titkosoknak jelentették ki és azt mondja, hogy ilyen körülmények között hiábavaló volt a cortez összehívni.

A pápa szerencsekívánata.

Róma, szeptember 6. A Vatikánból eredő felhivatalos hír szerint a pápa megbizta Talliani bécsi nuncziust, hogy Ferencz József királynak osztrák császári jubileuma alkalmából a pápa sajátkezűleg írt szerencsekívánót levelet adja át.

Forradalom Krétán.

London, szeptember 6. A Reuter-ügynökségnek jeltik Kandiából mai kelettel: Az angol katonai hatóságok a tengernagyk rendeletére az adóhivatalba mentek, hogy ott keresztény tisztviselőket installáljanak. A hivatal előtt és az ajtónál katonaságot állítottak fel. Egy csomó fel nem fegyverzett mohammedán erőszakkal be akart hatolni a hivatalba. A katonák kénytelenek voltak tüzelni és több muzulmán megsebesítettek. A muzulmán lakosság erre fegyvert ragadott és megtámadta az angol katonákat, majd a keresztények lakta városrészek ellen fordult, rálvöldözött a házak ablakaira és sok raktárt s házat felgyújtott. Azt beszélik, hogy több gyilkosság is történt. Azt is mondják, hogy néhány angol katonát és a brit konzult megölték. Egy hadihajó bombázta a várost, amelynek egy része a lángok martaléka lett. Attól tartanak, hogy a muzulmán lakosság az éjjel rabolni és fosztogatni fog.

London, szeptember 6. A Reuter-ügynökség jeltik Candiából mai kelettel: Muzulmán menekülők ma tüntetést rendeztek, hogy a rajtuk állítólag elkövetett sérelmek ellen tiltakozzanak; a muzulmánok és az angol csapatok között harcra került a dolog.

Páris, szeptember 6. A Havas-ügynökség jeltik Caneából: Candia város több helyen ég. A muzulmán lakosság és az angol csapatok közt folyik a harc, Canea polgári és katonai kormányzója felajánlotta Potier tengernagynak, hogy az angol csapatokkal együtt török csapatokat is használjon és megbizta Candia kormányzóját, hogy tegyen kísérletet a lakosság lecsendesítésére.

Canea, szeptember 6. Az angolok bombázzák Candia városát. Ma este három hadihajó indul innen Candiába.

HIREK.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— Horvát Boldizsár betegsége. Horvát Boldizsár állapotában nem állott be semmiféle fordulat. A nagy beteg látszólag nyugodtan töltötte az éjszakát. Csöndesen aludt és ma reggel, amikor fölébredt, kissé könnyebben érezte magát. Állapota azonban folyvást aggasztó. Betegségénél mindig orvos van és a rokonság közül többen keresik föl a Hertzel-szanatóriumot, köztük Márkus József főpolgármester, aki naponta többször ellátogat beteg nagybátyjához.

— A bolgár fejedelem Gömörben. Ferdinand bolgár fejedelem legutóbbi Gömörben való tartózkodása alkalmából a szumjáci tűzkárosultaknak 2000, a szumjáci és a telgárti templomok felépítésének céljaira pedig 600—600 forintot adományozott. A múlt évben magával vitt innen két töltegyent, Kápuszta Mihályt és Kersnyák Mihályt és Bulgáriában nyelvekre taníttatta őket. Most, hogy Kápusztáék háza Szumjácson leégett, a bolgár fejedelem az öreg Kápusztának annyi pénzt küldött, hogy újból felépíthesse a házat. A szegény nép között ottléte alkalmával nagyobb összeget osztott ki öt és tíz forintjával.

— Megbüntetett herceg. Mint Berlinből táviratozzák, a pctsdami első számú testőrezred három tisztjét, köztük Alfrédet, Szász-Coburg-Gotha örökös herceget hirtelen szabadságolták. A herceg főhadnagyi rangot viselt a testőrezredben, a másik két tiszt Götze hadnagy és Planitz adjutáns. Mikor az ezred nemrégiben Beberitzben volt gyakorlaton, a fiatalabb tiszték rendkívül szenvedélyesen kártyáztak. Alfréd herceg hatvanezer márkát vesztett a kártyán, Götze hadnagy pedig elvesztette egész vagyonát. Eközben heves jelenetek keletkeztek és Götze egyik társát hamis játsszással vádolta, amire ez Götztét párbajra hívta ki. A dolgot azonban megtudta az ezred parancsnoka, Klettenberg alezredes is, aki azonnal jelentést tett a császárnak. A parancsnokot táviratilag a császárhoz hívták, innét pedig a coburgi udvarhoz utazott. Így a párbaj elmaradt és az ügyet becsületbírósg intézte el, a testőrezrednek pedig napiparancsban adták tudtul, hogy: „Szász-Coburg-Gotha örökös hercege, királyi fenség, szeptember 30-ikáig szabadságoltatik." A császár múlt hétfőn, mikor Elzászból visszaérkezett, fél hétkor alarmiroztatta az első számú testőrezredet és hosszabb beszédet intézett a tisztikarhoz. Alfréd herceg már el is utazott Moszkvába, Sergius nagyherceg látogatására, visszatérése után pedig Darmstadtban fogja folytatni szolgálatát.

— Három dekorált. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Faschó-Moys Sándor dr. belügyminiszeriumi miniszteri tanácsosnak, sok évi közszolgálatá alatt szerzett érdemei elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét, Koós Soma, a miskolczi kereskedelmi és iparkamara alelnökének, a kereskedelem és ipar terén szerzett érdemei elismerésül, a Ferencz József-rend lovagkeresztjét, Nagy György nyugalmazott műszaki tanácsosnak pedig sos évi kitűnő szolgálata elismerésül ugyan csak a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— Bismarck nem írt memóirokat. Busch Móricz a jelenkori Németország kiváló historikusa legujabban megjelent könyvében kétségbevonta Bismarck emlékiratainak létezését. Erre vonatkozólag ma a következő levelet írta egy német lapnak Bismarcknak egyik barátja, aki a herceg haláláig gyakori vendége volt a friedrichsruhei családi körnek.

„... Busch kételkedését teljesen jogosultnak tartom. A herceg csinált ugyan világtörténelmet, mint kivüle senki más, a történetírás azonban — s a memóiroknak okvetetlen történelmi jellegűeknek kellett volna lenniök — távol állott az ő természetétől. Még kevésbé vitte volna őket könyvkiadóhoz. A herceg — amint azt nekem több ünnepeltetés alkalmával mondotta — öntudatában találta jutalmát világtörténelmi tetteinek. Világtörténelmi állását olyan biztosnak és fontosnak tartotta, hogy nem érezte szükségét annak, hogy halála után erősítsen vagy korrigáljon rajta. Amíg élt a herceg, igen sokat dolgozott ugyan a sajtónak, de mindig csak olyankor, ha valami rosszul értett kormányrendeletet akart nagy tapasztalásai segítségével mint szakértő megmagyarázni, vagy pedig ha előbbi hivatali működését illető gyanúsításokat cáfolni. Tovább aligha terjedt nyomdafesték-szükséglete. Sokkal inkább volt a tettek embere és sokkal inkább el voltelve egyéniségének világtörténelmi jelentőségével, semhogy föladatának tartotta volna a memóiro-írást. Ezzel azonban nem akarom azt mondani, hogy a herceg épen semmi írást sem hagyott volna hátra. A ki-

lenczvenes évek elején gyakran láttam iróasztalán egyes fontos okiratokat, amelyek azt sejtették velem, hogy a herceg valami nagy munkán dolgozik. Hogy mi volt ezekben az irásokban, azt sem akkor nem tudtam, sem most nem tudom. Azt biztosan állíthatom, hogy nem könyvtári forgalomba készülő műhöz valók voltak, hanem inkább politikai örökségként maradtak egy szűk körű társaságra, amelynek tagjait a herceg legbizalmasabb köreiben találhatjuk. Ez csak föltevés, de jogosult föltevés. A herceg volt olyan jó hazafi, hogy gondoskodjék a maga alkotta Németországról akkor is, mikor már halóporában lesz és nem vitte magával tapasztalatainak és tudományának nagy kincsesházát a kriptába. Hogy az új Bismarck herceg milyen lábon áll Berlinnel, azt még nem lehet tudni. A császári pár friedrichsrubi látogatásakor fekete frakk volt a hercegen s a frakkon csupán a vaskereszt rendjel. Vannak, akik ezt tüntetésnek tartják. Én nem. Én megvárom a dolgok további fejlődését, míelőtt annak a miniszteriumnak a megalakulására gondolnék, amelynek feje a nagy kancellár valamelyik fia lesz.*

— Szabolcska Mihály temesvári lelkész. A Temesváron megüresedett evangélikus református lelkézszi állásra az ottani egyházközség Szabolcska Mihály felfalusi lelkézszi, a neves poétát fogja meghívni. Mióta az egyházközségben ez a kívánság kifejezésre jutott, a hívek minden más jelöléstől elállottak és így Szabolcska megválasztása egyhangú lesz.

— Frigyes főherceg Varsányban. Frigyes főherceg hadtestparancsnok tegnap este két óra után Varsányba érkezett. A szépen díszített pályaudvarban Kurz báró és Wurmbrandt altábornokok, Windsor tábornok, Merkl ezredes dandárparancsnok, Szönyeghy Lajos, a zirczi járás főszolgabírája és a vidék intelligenciája várta a főherceget. Szönyeghy főszolgabíró leendőletes beszéddel üdvözölte Frigyes főherceget, aki a beszéd után a főszolgabíróval kezelt fogott és hosszasan beszélgetett vele magyarul. Egyebek között a szavakat intézve hozzá:

— Ugy-e sok a katona és sok a dolog?

Frigyes főherceg ezután a vezérkari tisztekhez lépett, átvette a tábornok és a főtisztek jelentését és a községbe hajtattott. Szállásán, a pannonhalmi főapátság e célra átalakított épületében, Bierbauer Lipót, a pannonhalmi főapátság jószágkormányzója fogadta, azután pedig Matisz Gyula varsányi jegyző, a községi bíró és a plébános, végül pedig az uradalmi kasznár üdvözölte.

Az üdvözlések az udvaron történtek, egyszerre azonban heves szélrohám keletkezett és eloltotta az összes lámpákat, de a főherceg a sötétben is helyén maradt és végighallgatta az üdvözlő beszédeket. A tisztelgések után pedig a tábornokokkal, az ezredekkel, néhány más tiszttel és a bencézések jószágkormányzójával vacsorához ült.

— Vigyázó gróf ajándéka. A fővárossal szomszédos rákos-keresztúri településnek kaszinója új. Vigyázó Ferencz grófot megválasztotta díszelnöknek. A gróf azzal viszonzta e figyelmet, hogy a kaszinónak nagyobb telket ajándékozott. A kaszinó választmányja elhatározta, hogy e telken szép épületet emel, amelyben a kaszinói helyiségeken kívül nagyobb hangversenytermet rendez.

— Vasúti katasztrófák. A Wellingborough mellett történt nagy vasúti szerencsétlenségről, melyről már megemlékeztünk, még a következő részleteket írják: A szerencsétlenséget néhány kamasz lehasága okozta, akik a wellingboroughi pályaházba vezető töltésen egy podgyászokost ideoda tologattak. Addig játszottak vele, míg föl nem borították és pedig épen azokra a sínekre, melyeken a következő pillanatban a Londonból Manchester felé tartó gyorsvonat robogott elő. A gyorsvonatot már lehetetlen volt megállítani. A podgyászokosi ezer darabra szúródott és roncsai a mozdony kerekei közé akadtak, úgy, hogy a teljes gyorsasággal rohanó vonat kisklott. A szalonkocsi teljesen összenyomódott és elégett. A pályaudvaron horzasztó jelenetek játszódtak le. A katasztrófánál három ember halálát lelke, huszonötön pedig súlyosan megsebesültek. — Ha-

szóló esetről hoz hirt a táviró Albanyból is. E szerint a Delaware-Hudson vasútvonalon a Montrealból Albanyba közlekedő gyorsvonat tegnap este a cohoesi állomás közelében összeütközött egy nyitott teherkocsival, mely alkalommal tízenyolcz ember életét vesztette és tizen halálosan megsebesültek.

— A bolygó André. Hányszor találták már meg és hányszor költötték halál híret az elszánt tudósnak, mióta elhagyta hazáját és a halál torkába rohant, hogy tapasztalatokat gyűjtjön az emberiség hasznára. Csak nemrég az a hír terjedt el, hogy a Spitzbergákon elfogták egy galambját, amelynek szárnyára kis levelke volt erősítve, azzal a hírral, hogy André elérte az északi sarkot és semmi baja sincs. Csak hogy ez a hír is rövid életű volt s az az öröm, amelyet az egész világon okozott, hamar szétfoszlott. Most megint azt hiszik, hogy nyomában vannak a halállal dacoló embernek. Egy Winnipegből Londonba érkezett távirat jelenti, hogy a legmagasabb északra Dauphinba érkezett indiánok azt beszélik, az eszkimók között az a hír járja, hogy a Hudson-öböl mellett fehér emberek élnek, akik az égből szállottak le. Meglehet, hogy ezek a fehérek André és emberei, ámbár sokkal valószínűbb, hogy az idealista tudósok nem leszálltak az égből, hanem már régen fölropentek . . .

— Halál a hegyek közt. A halál aratása még egyre tart a hegyek között. Nap-nap után jönnek a gyászos hírek, hogy egy családapa, egy szépreményű fiatalember, vagy épen egy egész család fizetett életével veszedelmes sportjáért. A napokban dr. Panzer, egy bécsi orvos zuhant le a Tofana di Mezzoról. Augusztus 21-én hagyta el Panzer Cortinát, hogy a környéken nagyobb kirándulásokat tegyen. Legközelebbi célja a Tofana csuován levő menedékház volt, amelyet szerencsésen el is ért. A szerencsétlenség a három Tofana-csucs közepén, a 5241 méter magas Tofana di Mezzon érte utól, néhány méterrel a csucs alatt. A baj úgy történt, hogy Panzer megbotlott és vagy száz méternyire csuszott fejjel lefelé a sima jégfelületű hegyen. Így fekhadt ott, összetört fejjel és az esőtől teljesen átázva, míg rá nem akadtak. A szerencsétlenül járt embert tegnap vitték vissza Bécsbe és holnap fogják eltemetni az egész város nagy részvételével. Ideje volna, hogy a gyakori szerencsétlenségekből legalább azok vonjanak le némi tanulságot, akik még kevesse járatosak a hegyek veszedelmes utain, a sir szélén.

— Bűnhődés. Az öreg „Vigadó“-ra komoly napok következnek. Megbűnhődni a vén legény azt a sok léha tivornyát, amelynek menhelyet adott. Az álarcos körmenet helyett a thora vándorol körül a termen, Pierott és Pierette vidám alakjait komoly, fehércsuhás öreg zsidók váltják fel. Jogászcserdás helyett a Khol nidre hangjai . . . A vén Vigadó majd megcsodálja ezt az új környezetet és ha nem fogyatékos a memóriája, visszaemlékezhet, hogy így esett az tavaly, meg két éve is. Ámbár nem valószínű, hogy az öregnek eszébe jutna. A sok tivornya kifárasztotta, kimerítette a memóriáját. Most talán jól esik neki, hogy az Urat dicsérik benne. Istenes lesz arra a pár napra, míg a zsidóünnepnek templomát avatják. Aztán megint kiköltözik a thora és helyébe siet vissza a kiűzött Pierott és Pierette.

— Rablógyilkosság. Berbekutz László, negyvenöt éves léglamunkás — mint temesvári tudósítónk táviratozza — megölte Szeles Francziaka hatvanéves munkásnőt, hogy néhány forintját elrabolhassa. A munkásnő férjének halála után hatvan forintot vett fel a napokban a temetkezési egylettől és Berbekutz, aki tudott a pénzről, egy csáknynyal vadállati módon összevagdalta a szerencsétlen nőt. A szökésben levő gyilkosról azt is beszélik, hogy szenvedélyes alkoholista volt és része állapotban követte el a rablógyilkosságot.

— Kazánrobbanás. Végzetes szerencsétlenség történt ma déljárt a magyar királyi államvasútak északi főműhelyében. Az egyik kazán, amelyet tul bevitettek, óriási zajjal fölrobbant s a kitörülő forró gőz és víz súlyosan megsebesítette a körülötte foglalkozó munkásokat. Ezek közül Ludvig

Sándor 26 éves lakatos oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy eszméletlen állapotban, haldokolva vitték a dologházi kórházba. Ugyanoda szállították Hauptkraft János 35 éves lakatos is, akinek az állapota szintén aggasztó. A rendőrség megindította a vizsgálatot annak a megállapítása végett, hogy a szerencsétlenség előidézésében kit terhel a felelősség.

— Kézfogók. Kralovánszky Gyula honvédszáz kapitány jegyet váltott Szilávy Irénnel, okányi Szilávy Béla honvédezredes leányával. — Kertész Odön, a magyar királyi operaház rokonszenves fiatal tenoristája, eljegyezte Weltner Melaniet Bécsből.

— Aki nem áll jól magáért. Az újságok „Nyílt-tér“ rovatában nem ritkák azok az apák, akik kijelentik, hogy tékozló fiaikért nem állnak jól. Könnyelmű századunk alkonyán szinte mindennaposak lettek ezek a figyelmeztetések, amelyekről ajánlatos tudomást venni abban a világban, ahol még hiteleznek. De sokkal ritkábban fordul elő, hogy valaki a „Nyílt-tér“-ben óva intsi az embereket attól — hogy neki m a g á n a k hitelezzenek. Az ilyen, ugyebár, unikum? Mégis megselekedte ezt Tretter Frigyes lippai jómódu polgár és többszörös háziúr. A „Lippaer Zeitung“-ban ugyanis szóról szóra a következők olvashatók:

„Véget vetni akarván azon zsarolásoknak, melyeket a helybeli kocsárosok rajtam valahány-szor leittasodom, elkövetni szoktak, kik ugyanis a részegségem utáni napon rendszeren nagyobb összegekről szóló olyan számlákat terjesztenek előm, melyeket én, állításuk szerint, ittás állapotomban csináltam legyen, ezennel figyelmeztetem a helybeli vendéglős urakat, hogy nekem ittás állapotomban csakis készpénz ellenében nyújtsanak italt, mert én semminemű utólagos számlát eszentul kiegyenlíteni nem fogok. Lippán, 1898. szeptember 4-én.

Tretter Frigyes.“

Nem szép Tretter urtól ez a bizalmatlanság a lippai kocsárosok iránt. Ha minden áron meg akarja őket hozsantani, hát — ne igyék!

— Angol sikkasztók Bécsben. Bécs egyik elsőrangú szállodájában — mint tudósítónk írja — ezelőtt négy héttel két fiatal angol fogadott lakást. A fiatalokat két komornyik kísérte. Megérkezésükkor a szálladatulajdonost szobájukba hívták és tiz zacskó angol aranypénzt bíztak őrizetére, azonfelül nyolczvanezer forint értékű értékpapirokat is mutattak még az ámuló tulajdonosnak. A fiatal emberek olyan pazar életmódot folytattak, hogy a rendőrség gyanúját is felbresztették. A fiatal emberek azonban előmutatták irataikat, melyek teljesen rendben voltak s így a rendőrség sem alkalmatlankodott tovább. Az angolok életük világukat Bécs legelőkelőbb mulatóhelyein, mindenütt tele marokkal szórva a pénzt. Tegnap etre, amint az egyik az orpheum előtt számozatlan hárkocsiját megállította, két ur köszöntötte és a fiatal ember rövid szóváltás után elment velük a rendőrségre, ahol rögtön letartóztatták. A titkos rendőrök most a másik angolt keresik, mert a rendőrséghez Londonból távirat érkezett, mely azt a hirt hozta, hogy a két elegáns ur nagy összeg sikkasztása után megszökött onnét. A könnyelmű fiatal emberek Budapestén is megfordultak és itt is feltűnően költek. Az egyiket, aki tizenhét éves, James Hope Pankinsonnak hívják és bankhivatalnok, a másik tízenyolcz esztendő, a neve Kenneth Cockett és diák.

— Elpusztult község. Iglió tudósítónk táviratozza: Nagy tűzvész pusztított tegnap Landok községben. A tűz nagy gyorsasággal terjedt és csaknem az egész falut elhamvasztotta. A lakosság nyomora igen nagy. A földesur, Hohenlohe herceg háromezer forintot adott a pillanatnyi szükséglet fedezésére.

— Elvágta az orrot Vircsák Agnes, egy hatvanéves nősön, a felsőerdősor-utczában ma délben öngyilkossági szándékkal elvágta a bal alkarján az ereket. A nagy vérvesztéségtől alétlan szállították a mentők a Rókus-kórházba.

— Elgázolás. Jambik Pál földműves ma délben a Garay-téren kocsiával elgázolta Nádori József lovasrendőr négyéves fiacskáját. A kis fiu oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a Rókus-kórházba kellett szállítani. Jambik ellen vizsgálatot indítottak.

Napirend.

Nap tár: Szerda, szeptember 7. Római kátholikus: Regina sz. — Protestáns: Regina — Görögors: (augusztus 26.) Adrian. — Zsidó: Elul 20. — Nap két 5 óra 11 perczkor, nyugszik 6 óra 11 perczkor. — Hold két este 9 óra 24 perczkor, nyugszik 1 óra 9 perczkor délután.

A miniszterelnök nem fogad.

A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig.
A fővárosi közgyűlésé d. u. 4 ó. az új városkötőn.
Iparművészeti társulat kiállítására nyitva d. e. 9—12-ig és 2—5-ig.

Nemzeti múzeum: természetrajzi tár. nyitva d. e. 9—1-ig. Többi tárai, köztük a néprajzi osztály is (a világ-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődíj mellett tekintelők meg.

Természetrajzi gyűjtemények múzeuma nyitva 10—12-ig. (Múzeum-körút 4.)

Az iparművészeti múzeum, nyitva d. e. 9—12-ig és 2—5-ig.

„Hódoló diszfelvonulás”, Eisenhut Ferencz óriási körképe Városliget, Andrásy-ut végén, látható reggel 9-től este 7 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermek-egy 30 krajczár.

A hadgyakorlatok.

Buziás, szeptember 6.

A mai napon Daruvár-Szinérszeg táján ütközött meg a két hadtest. Ezuttal kölcsönösen támadtak, nemcsak a 7. hadtest lépett föl egyszerre. Ez a hadtest most már mind a három hadosztályát egyesítette a támadásra. A kemény ütközet, amelyben majdnem egyenlő erejű csapatok állottak egymással szemben, több mint öt óráig tartott és lefolyása rendkívül érdekes volt.

Délfeléig a 12. hadtest jobb szárnyán küzdött sikeresebben, míg egyidejűleg a 7. hadtest az ütközet vonalának délkeleti szárnyán volt előnyösebb helyzetben. Végleges döntés azonban ma még nem történt, mivel a 7. hadtest parancsnoka délután csakhamar parancsot vett az ezuttal hadtestparancsnokságként szereplő fővezetőségtől, mely szerint az ellenségnek nagy hadereje van előnyömlőben az erdélyi részekből a Maros völgyén lefelé. Énnélfogva nem szabad folytatni a támadást Lugosra, hanem harmadik gyaloghadosztályának beérkezéig védelmi állást kell elfoglalnia Buziás környékén. Schwitzer altábornagy, a kivel ebben az időben közölte a fővezetőség a demarkacionális határvonalat is, ennek következtében az ütközet megszakítását rendelte el és hadtestét Buziás mellé és Buziástól délre vezette, míg a 12. hadtest az ennek részére megállapított határvonalig, Szinérszeg-Magyar-Szakosig nyomult előre.

A csapatok, dacára a hadgyakorlat legutóbbi két napján kiállott nagy fáradalmaknak, kitűnő színben vannak és nagy feladatukat könnyedén voltak képesek teljesíteni. Az időjárás nagyon jó. Egy kis szellő, amely egész délelőtt fujdogált, igen kellemesen esett a csapatoknak. Csak a Dumbraverdő körül volt borzasztó a por; a távolban felvonuló csapatokat csak egy-egy óriási porfelhő jelazte, egyebet a szem nem látott.

Ő felsége kíséretével és a külföldi tisztekkel reggel 7 órakor először Szinérszeg környékére lovagolt, ahol a 17. gyaloghadosztály, amely Ferencz Ferdinand főherceg parancsnoksága alatt áll ott és a Czerry altábornagy parancsnoksága alatt álló 16 gyaloghadosztály foglaltak állást. Később ő felsége a két hadtest délkeleti szárnyára ment és onnan ő énk érdeklődéssel kísérte a 7. hadtest támadását a 12. hadtesthez tartozó 35. gyaloghadosztály ellen. E harcban végül a 7. hadosztály is közreműködött, amennyiben hatásos rohamot intézett a visszavonuló gyalogcsapatok ellen. A lovashadosztálynak azonban csakhamar abba kellett hagynia az üldözést, mert egyszer csak szemben találta magával a 35. gyaloghadosztály tüzéségét, amely meglepően gyors tüzeléssel visszavonulásra kényszerítette.

A király, akit úgy a felsőbb hadvezetés, mint a csapatok működése a legnagyobb meglepéssel töltött el, az ütközet megszakításáig, vagyis délután háromnegyed 2 óráig kün maradt a harcmezőn, azután Szinérszegre, onnan pedig Buziásra tért vissza.

A legfőbb hadur tehát ma is teljes hét óra hosszat ült nyeregben. Reggel 7 órától délutáni 2 óráig ülte meg a lovat, és csak azután ült — amióta a buziási hadgyakorlatokon részt vesz, először — kocsira, hogy Buziásra visszatérjen. Ő fel-

sége megtekintette az összes csapatokat, amelyek mellett csak elvitte fürge lova, „Fancy girl”, a holdogult Vilmos főherceg öröke. Ez a lovetélekedik a Draumore izlandi ménnel, amelyen a tegnapi gyakorlaton résztvett a király.

Midőn a király keresztüllovagolt a Dumbraverdőn, elhaladt a 39. gyalogezred egyes részei mellett, a debreczeni bakák a nagy fáradtsággal készített átjáróról egyszerűen félrevonultak az árokba, hogy helyet csináljanak a királynak. A legfőbb hadur azonban a sok menetelés és a borzasztó por dacára, a feszesen és peczkesen lépdegelő katonáknak odakiáltott:

— Jól néztek ki, fiúk! Csak az uton maradj! Én könnyebben térek ki, mint ti!

A mai hadgyakorlat alatt nagy tüzvész támadt a gyakorlaton résztvevő csapatok körül. Ez azonban épen nem hatott zavarólag a csapatokra, amelyek nyugodtan folytatták a nekik kiadott parancsok teljesítését, míg a mindenfelől odasieltett tüzoltóságok eloltani igyekeztek a tüzet.

Baleset, sajnos, ma is történt. A 3. huszárezred Táncozó nevű kapitánya, akit, mint a hadiskola volt növendékét, a vezérkarban általánosan kedvelnek, leesett a lóról. Nagyobb csipőficzomodást és belső sérüléseket szenvedett, amelyeknek gyógyulása hosszabb időt fog igénybe venni.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Amit a főgondnok ur kívánt. Kecskemétről ma egy kitűnő kis könyvet kaptunk, amely református templomi énekeket tartalmaz és amelyet Mihó László ottani énektanító szerkesztett a református egyháztanács megbízásából. Mihónak rendkívül ügyes tanítási rendszere van és könyvének előszavában azt is elmondja, hogy növendékeit miként vizsgáztatja. Egy nyilvános vizsgálat alkalmával, amelyre számos zenészt is meghívott, a hallgatóságból bárkinek jogában állott e könyv 125 melódiája közül egyet választani, amelyet a növendékek azután leénekeltek; sőt bárki felírhatott a táblára olyan dallamot, amelyet a növendékek sohasem hallottak és mégis le tudtak énekelni. Mindez nagyon szép, de annál furcsábbnak találjuk azt, amit Mihó László erről a vizsgálatról tovább elmond. Végül — írja — az egyház főgondnoka, Györfly Balázs ur azt kívánta, hogy most már énekeljenek el a növendékek egy pár éneket visszafelé (!) kezdve az legutolsó hangjegyen, mindig jobbról balra haladván. És a muzsikális fiúk ezt is tudták. Mi a főgondnok ur kívánságát igen különösnek találjuk és pædagogiai szempontból nem tartjuk fontosnak, hogy a növendékek például a harminczötödik zsoltárt, vagy az „Isten áldd meg a magyart” visszafelé is tudják énekelni. Ennyi kegyetlenséggel még Draco idejében sem vizsgáztattak ártatlan gimnazistákat. De ez az incidens természetesen mit sem von le a hozzánk beküldött praktikus és okos kis könyv értékéből. Fekete Mihály kecskeméti könyvkereskedő negyven krajczárért árusítja.

* Echegey a Vigszínházban. A Vigszínház erősen készül Echegeyának „Órult vagy szent?” című drámájára, amelynek főszerepét, Don Lorenzot Gál Gyula fogja játszani. A darabot spanyol eredetiből Szalai Emil fordította a Vigszínház számára. Ugyanezt a darabot a Nemzeti Színház is elő fogja adni — Huszár Vilmos fordításában — Szacsavayval és Jászay Marival.

* Hírek a Vigszínházról. A „Mozgó fényképek” holnapi, szerdai, negyvenedik előadásán a darabot eredeti első kiosztása szerint adják Hegedűs Gyulával és Nikó Linával. — A Vigszínház Mátyay Belánét október elsejétől tagjai sorába szerzőltette.

* Népszínház. Hegyi Aranka nemsokára megváltik a Népszínházról és megkezdí működését a Magyar Színháznál. Híres, nagy szerepeiben tehát nem fogjuk többé látni, lévén az illető darabokhoz a Népszínháznak kizárólagos joga. A művész, mielőtt végleg búcsút mond a kerépesi-úti színháznak, még egyszer eljatsza valamennyi diadalmas szerepét. Ma Renard vicomteot adta a „Kis alamszi”-ban, persze eleganciával és vervevel, és a

nagyszámu közönség elhalmozta tetszésnyilatkozataival. Renard vicomte ezzel alkalmasint letűnik — legalább jó darab időre — a Népszínház deszkáiról.

FŐVÁROS.

(A főváros jubileuma.) Október 25-én lesz huszonöt esztendeje Pest, Buda és Ó-Buda városok egyesítésének. Egy bizottságot küldtek ki annak megállapítására, hogy miképen ünnepelje a város ezt a jelentős évfordulót. Elhatározták, hogy nagyobb szabású ünnepet nem javasolnak, mert huszonöt év egy törvényhatóság életében még nem olyan nagy idő (nekünk nagy), hogy nagy ünnepeket lehetne rendezni. Ezért azt javasolják, hogy október 25-én a belvárosi plébánia-templomban ünnepi istentiszteletet tartsanak, azután pedig diszközgyűlést, melyen a polgármester mondjon beszédet az egyesítésről s ennek eredményeiről. A tanács ehhez hozzájárult s a közgyűlésnek elfogadásra ajánlja. Egy nagyobb alapítvány létesítéséhez azonban nem járult hozzá a tanács.

(Az elemi iskolák tanulók száma.) Ma délután értekezletre hívta össze Szabó Károly tanácsos a székes-fővárosi elemi iskolai igazgatókat a czéltől, hogy egyenkint bejelentsék: mennyi a jelentkezett tanulók száma. A tett előterjesztésekből kiténik, hogy a 72 székes-fővárosi elemi iskolába a mai napig 46,197 tanulót irtak be. A beiratások azonban még folynak. A növendékek száma tavaly november hónap elsején 46,748 volt. Így tehát az idén csökkenés mutatkozik, de ez csak látszólagos, mert még igen sok beiratás várható. Minthogy az idén a tanulóknak a különböző kerületekben való elosztakozása megváltozott, tizenhat új osztályt kellett föllátni.

(A gellérthegyi czitadella lebontása.) Hosszu huzavona után talán az őszszel mégis megkezdik a czitadella bontását. A katonai hatóság tudvalevőleg ajánlatot tett, hogy 2800 forint költséggel robbantás útján elvégezi a munkát. A mérnöki hivatal azonban kiszámította, hogy kézi bontás esetén a nyereendő kőanyag megér 5200 forintot, az egész kézi bontás pedig négyezer forintnál többbe nem kerül. Az anyagot gúlákba rakva ott hagyják és esetleg későbbi építésnél felhasználják. A holnapi közgyűlésnek kell megszavazni a kért négyezer forint költséget.

(Vesztróczy István nyugdíja.) A VII. kerület fölfüggesztett előjárója, aki ellen fegyelmi eljárás van folyamatban, nyugdíjazásért folyamodott a tanácshoz. Vesztróczy 1864-ben lépett a fővárosi szolgálatába, tehát harminczhárom évig szolgált. Minthogy azonban fegyelmi eljárás van folyamatban ellene, mely esetleg hivatalvesztéssel is végződhetik s ez utóbbi esetben nyugdíjra ugy sem tarthat igényt — a tanács azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a fegyelmi eljárás befejeztéig ne határozzon a nyugdíjazás kérdésében.

Egy mulatságos bizottság.

A sétaterekre felügyelő bizottság — mert kellő számu sétatér helyett ilyen van a fővárosban — ma délelőtti ülést tartott, amelyen Vosit Károly tanácsos, a sétaterek főpatrónusa elnökölt. A napirendreterés előtt történt felszólalás alapján kéri a bizottság a tanácsot, hogy az üllői-úti új népliget vöndéglője előtt levő gyömot távolítsassa el. A pozsonyhegyen levő „kilátó-épület” helyreállítása iránt megkeresik a budai sétaterekre felügyelő külön bizottságot.

Előterjesztésre kerültek ezután az utolsó ülés óta beérkezett tanácsli határozatok.

Újabbán gyakran érkeznek a tanácshoz kérvények a városligetbéli kocsiközlekedés szabályozása ügyében. Az elemi és háztartási czitkeknek a városligetű lakosság számára való szállítása ugyanis most nagy nehézségekbe ütközik, mert a szállító kocsiknak habár csak könnyű szerkezetűek s rugókra vannak alkalmazva, nem szabad a városliget belsejébe vezető utakon keresztülmenni.

Minthogy a sétaterekre felügyelő bizottság azon a nézetben van, hogy a városliget

belső területét kizárólag az üdülést kereső közönség részére kell főtartani s az elelmiszerek szállítása is kényelmesen megtörténhetik az Istrán- és Hermina-utakon, az eddigi tilalom továbbra is megmarad. (Arra persze nem is gondolt a furesa bizottság, hogy a kérvényeket csak akkor kezdte tárgyalni, mikor a városligeti nyaralók már megint beköltöznek a városba.)

Egy vállalkozó a városligetben dróton függő vasutat kíván berendezni, még pedig a tő mellett levő történelmi épületcsoporthoz, a tavon át, a korcsolyacsarnok mellett levő kis épületig. A sétaterekre felügyelő bizottság az engedélyt nem hajlandó akként megadni, hogy a pályát a vállalkozó a városligetben állítsa föl. Ha a vállalkozó az üllői-úti népligetben hajlandó volna a pályát fölláttatni, a bizottság kifogást nem tenne.

A budapesti korcsolyázó-egyesület az előző belépő díj pályáját az állatkert felé eső részre kívánja áthelyezni s ez iránt kérelmet intézett a fővároshoz. A bizottság a kérelmet elutasította, mert a tópartnak ezt a részét csak most parkozták, mintegy négyezer forint költséggel. Hozzájárult a bizottság ahhoz, hogy az ezredévi kiállítás idején a fővárosi pavillon előtt volt (Ligeti Miklós-féle) két szobrot a műcsarnok előtt levő parkba helyezték, vízmedencékkel és szökőkutakkal.

Mitsey György és neje azt kéri, hogy az üllői-úti népligeti szinkörben esténként az egész estét betöltő előadásokat tarthasson nyáron át. A bizottságnak elvileg nincs ugyan a kérelem teljesítése ellen kifogása, de az érdemleges határozathozatal előtt megkívánja hallgatni a tanügyi bizottságot (?) vajjon nem lesz-e észrevétele az engedélyezés ellen. — Horváth Zsigmondnak, a városligeti „Vanderville-színház” tulajdonosának ama kérelmét, hogy a színházban étkeket és italokat árulthasson, elutasították.

Kisebb (még kisebb?) jelentőségű ügyek elintézése után az ülés véget ért.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— A kurtarót. Három kuriai bíró, Mikó Mikos, Schédius Lajos és Bömches Gyula, betegsége következtében az ötödik büntető tanács még e héten sem kezdheti meg működését. Az ötödik büntető tanács többi tagjai, más tanácsokba elosztva adják elő a kezüköz kiosztott hűnügyeket. A beteg kuriai bírák egészsége most már jobbra fordult s remélhető, hogy a jövő héten teljes számban összejöhet ez a büntető tanács is, melynek elnöke, Paizs Ándor, ugyanekkor tér vissza szabadságáról.

— Gyilkosság a sötétben. Tavaly áprilisban egyik este későn megzörgötték Csörge Ferencz nitalai takácsmester ajtaját. Mikor Csörge kiment és körülnézett, a sötétben egyszerre fegyver dörögött el, amelynek golyója Csörge fejét megölte. A vizsgálat során az a gyanu merült fel, hogy a gyilkosságot Lécz Gáspár vasuti őr követte el, aki Csörge feleségével már régóta szerelmi viszonyt folytatott. A meggyilkolt felesége be is vallotta, hogy Lécz Gáspár őt gyakran unszolta arra, hogy tegyék el a férjét láb alól. Megállapították azt is, hogy az a fojtásként használt papír és kőcs, amelyet a kilőtt töltésben találtak, teljesen hasonló a Lécz Gáspár zsebében fölfedezett kőcshez és papirhoz, a golyó pedig, amely az aldozatul esett férjnek a szívét átúrta, épen olyan, mint amilyeneket Lécz Gáspár a szekrényében rejtgetett. A kaposvári törvényszék — mint tudósítónk jelenti — most tárgyalta ezt az esetet és bizonyítékok elégtelensége czimén felmentette és azonnal szabad lábra helyezte Lécz Gáspárt. A királyi ügyész felebbezett.

— Várkonyi a kurian. Bécs kiadta a budapesti törvényszéknek, ez meg a nyíregyházi törvényszéknek Várkonyi Istránt. Azóta a földosztó parasztszociálisták apostola Nyíregyházán ül s ugyaz odaváló törvényszék, mint a debreczeni királyi tábla osztálygyűlése és a tulajdon intézménye ellen való igazítás czimén vizsgálati fogságban tartását mondta ki ellene. Maguk a szabócsi zendü-

lők vallottak Várkonyi ellen, előadva, hogy tőle írásban utasításokat kaptak, mint ezszáz felmaguk közt a birtokosok földjét, ha ezek jobb sorsot nem biztosítanak a számukra. Amikor a bűnpör megindult, Várkonyi elmenekült Zürichbe. Most tagad minden bűnösséget s azt állítja, hogy ő nem szokni akart, hanem dolgait végezni ment Zürichbe s ép hazatérő útján fogták el Bécsben. A két alsófoku bíróság határozata ellen Eötvös Károly, Várkonyi védője felebbezett a kuriához, ahol ma kezdtek meg az ügy referálását. A III. büntető tanácsban, melyben Sélly Sándor elnököl, Szeffert Ede bíró részletesen ismertette a bűnpör minden mozzanatát. A bűn anyagát azonban ma nem vehetjük s így az érdekes ügyben csak holnap hozza meg a kuria határozatát.

— A gyanus idegen. Ez év nyarán történt, hogy Brehm Sándor csendőr egy züllött külsejű, gyanus idegent látott kőszámi Trencsén-Teplitz fürdőhely főutcáján. A csendőr igazolásra szólította fel a köbor embert, amit ez szörnyű méltatlankodással fogadott s nagy haragot mutatott. Valami lármát azonban nem csapott, ellenkezőleg, adta a — német. Mikor pedig a csendőr csak tovább érdeklődött a kiléte iránt, a botjával kezdett hadonászni s utóbb valósággal dühöngött. Brehm erre emberét bekísérte a község házához, ahol kisült, hogy az illető Müller Ferencz József luxenburgi születésű cipészszegéd s csak színeli a némaságot.

Amint ugyanis faggatták, egyszerre nagyon is hangosan szólalt meg:

— Kutva magyar, az egész kormányodnak meg a királyodnak is szerencsése, hogy nincs fegyverem!

A csendőr most már nem beszédre bizgatta, hanem inkább csendre intette a dühöngő embert. De hasztalan. Müller tele torokkal ordította tovább:

— Tolvaj, gaz a kormányod, meg a királyod is...

A garáza frátert elfogták s a budapesti törvényszék, Baionyi Kálmán bíró elnöklésével ma háromas vád miatt vonta felelősségre. A királyi ügyészség ugyanis királysértés, hatóság ellen való erőszak és nyilvános becsületsértés czimén emelt ellene vádat. A törvényszék ma Müllert egy évi börtönnel sújtotta. Ugy a közvádoló, mint az elítélt felebbezett.

SPORT.

— A St. Leger. Az angol St. Legert holnap futják Doncasterben. A hárommévesek e versenyben Mr. Larnach sárga ménje Jeddah, lesz a győztes. Az angol derby-győztest O. Watts jockey fogja lovalogni.

Alagi szeptemberi löversenyek.

(Második nap.)

Mégis csak kedves hely ez az Alag. Az ulovasok gyöngé kvalitása mellett a jobb időket élt, a csökönységük miatt számkivetett, vagy egyáltalában félreismert telivérék patriarchális küzdelmek kedves mulatság azoknak, akik az alagi versenyterén nem a totalisateur-nyereségben keresik a gyönyörűséget, vagy akik nem lesznek rosszul, ha például a finishben a favoritjuk orrhosszal lesz második. A közönség e nagy részének — tisztelet a kivételnek — édes mulatság lehetett, amikor Belle-Helene a gátverseny handicap startjánál visszafelé egyenesen Főthra száguldott. Belle-Helene e perczben nagy keserűséget okozott nagyszámu híveinek. S a faluba ellátogatott lónak a ticketjét sokan egy lyukas krajczárért is odaadták volna. Voltak olyanok s elegenden, akik olcsó szerrel tuladtak rajta. A közönség már azt hitte, hogy Belle-Helene-t nem várja be az idító, amíg visszakerül, de csalódtak. A starter bizonyosan tudta, hogy a megszökött ló a favorit se elég helyesen bevárta, míg visszahozták. Belle Helene a visszatérés után sem tudott megvárni a főthi hegyektől, újra neki vágatott a messzeségnek. Belle Helene hívei lemondással nézték, hogyan emeli fűrgé lábait favoritjuk a major felé. Az alagi határban, a Reeves trainin, telepe körül ödöngő lovászyerekék nagy ügygyel-bajjal megint visszahozták a favoritot. Egy elcsúszott pillanatban végre elindult a favorit. Belle Helene a közönség legnagyobb bámulatára a mezőny elére szökött s apróztott léptekkel frissen haladt előtűk.

A gátakon játszi könnyedséggel siklott keresztül s mire az egyenesre értek, egyszerűen adjon istent mondott a követőinek s a legkisebb fáradság nélkül elsőnek haladt el a bírói páholy előtt. Nagy öröm volt azok között, akiknek a győztes ló ticketje a nyakukon maradt, s kis bosszúság azoknál, akik siettek tuladni rajta. A legszomorubb alakja azonban a turfnek e futam után Tonny Hesp Belle Helene egykori trainerje volt, aki annak idején váltig erősítette, hogy a Csecse (akkor így hívták) az ő alagi táltosa. E versenyben bukás is történt. Etuska az utolsó gátnál elbukott s maga alá temette lovasát, akit aztán szerencsére csak egy kis horzsolás árán huztak ki alóla. A többi futamokban, a Buvár-handicap kivételével, a favoritok győztek. Utóbbi versenyben jelöltünk Nyiri Bicskás volt első, melynek győzelme után tisztes pénzét fizetett a totalisateur.

A részletes eredmény a következő:

I. Mogyoródi-díj. 1200 korona. Távolság 1400 méter.

1. Jankovich D. Döme 66 kilogramm, lovagolta Horthy.
2. Wahrmann R. Picca lilli 64.5 kilogramm, lovagolta Gömör.
3. Lov. Brzozowski Walküre 64.5 kilogramm, lovagolta Baworowsky.

Futottak még: Burchard A. Splügen 72.5 kilogramm, lovagolta Korb, Kreutzbruck Zö. Nelli 64.5 kilogramm, lovagolta Monasteriotti, gróf Pejacsevich A. Diszpolgár 70 kilogramm, lovagolta a tulajdonos, gróf Pejacsevich A. Ördög 64.5 kilogramm, lovagolta Krause, Rohonczy G. Bóra 64.5 kilogramm, lovagolta mr. Brook.

Ítélet: Igen könnyen három hosszal első, egy hosszal harmadik.

Totalisateur 5 : 9. Helyre : 25 : 32, 34, 74.

II. Rubel-akadályverseny. Handicap. 1500 korona. 4000 méter.

1. Geist G. Bibis 65 kilogramm, lovagolta Horthy.
2. Gróf Korytowsky Viosma 74.5 kilogramm, lovagolta br. Korb.
3. Gróf Erdődy Thury 70 kilogramm, lovagolta Pfeifer.

Futottak még: Mr. Blue Redegát 65 kilogramm, lovagolta Monasteriotti (elbukott.) Gróf Eszterházy Szép Heléna 73.5 kilogramm, lovagolta herczeg Schwarzenberg (feltartatott.)

Bírói ítélet: Igen könnyen két hosszal első, rossz harmadik.

Totalisateur 5 16. Helyre 25 : 36 és 35.

III. Gátverseny-Handicap. Díj 1500 korona. Távolság 2800 méter.

1. Capt. André Belle Helene 64 kilogramm, lovagolta Juhász.
2. Geist G. Maybe 68 kilogramm, lovagolta Csompora.
3. Liptay B. Csehi 77 kilogramm, lovagolta Machan.

Futottak még: Bárczay F. Feleség 73 kilogramm, lovagolta Kaposi. Szászbereki ménes Ara 64 kilogramm, lovagolta Born. Rohonczy G. Etuska 63 kilogramm, lovagolta Horváth, elbukott. Gróf Erdődy Csirkefogó 60.5 kilogramm, lovagolta Kernya. Gróf Pejacsevich Trilby 60.5 kilogramm, lovagolta Hruska. Gróf Bathányi E. Massa 58 kilogramm, lovagolta Fürst.

Ítélet: Igen könnyen négy hosszal első, négy hosszal harmadik.

Totalisateur 5 : 15, helyre 25 : 40 44 és 46.

IV. Hárommévesek gátversenye. Díj 1200 korona. Távolság 2400 méter.

1. Mr. Wood Jutka 66 kilogramm, lovagolta Krause.
2. Geist G. Cereál 69 kilogramm, lovagolta Horthy.
3. Gróf Orsich Sylph 68 kilogramm, lovagolta Gömör.

Futottak még: Gróf Eszterházy Borsörcsök 66 kilogramm, lovagolta Pfeifer, Monasteriotti hadnagy D. B. 66 kilogramm, lovagolta a tulajdonos, lovag Rostworowski Trebevics 68 kilogramm, lovagolta Baworowski.

Bírói ítélet: Három hosszal első, két és fél hosszal harmadik.

Totalisateur 5 : 17, helyre 25 : 38 és 43.

V. Eladó kétmévesek handicapje. Díj 1200 korona. Távolság 1000 méter.

1. Gróf Károlyi Gy. Rézes 60 kilogramm, lovagolta Csompora.
2. Rohonczy G. Arkangyal 62 kilogramm, lovagolta Opatoczký.
3. Rohonczy G. Belladonna 45 kilogramm, lovagolta Mauthner.

Futottak még: Geist G. Vadrozza 55 kilogramm, lovagolta Kaposi. Báró Podmaniczky Játék 51 kilogramm, lovagolta Travnicsek Chernel Gy. Vigéc 48.5 kilogramm, lovagolta Fürst. Mr. C. Wood Harmat II. 48.5 kilogramm, lovagolta Korytko.

Bírói ítélet: Közdelem után nyakhosszal első, két hosszal harmadik.

Totalisateur 5 : 12. Helyre 25 : 33, 64 és 171.

VI. Buvár-Handicap. Díj 1200 korona. Távoltság 1000 méter.

1. Liptay B. Nyíri biciskás 65 kilogramm, lovagolta Gémöry.
2. Gróf Pejacevich A. Ószirózsza 66 kilogramm, lovagolta Gémöry.
3. Bárczay F. Steuermann 66 kilogramm, lovagolta báró Korb F.

Futottak még: báró Korb F. Epine 63 kilogramm, lovagolta Krause. Capt. André It. Scurlions 55 kilogramm, lovagolta Pfeifer. Geist Gáspár Pletyka II. 64-5 kilogramm, lovagolta Horthy. Rohonczy G. Kezdet 70 kilogramm, lovagolta Mr. Brook, ugyanaz Tisza 68-5 kilogramm, lovagolta gróf Bawerowsky.

Bírói ítélet: Küzdelem után egy hosszal első, egy hosszal harmadik.
Totalisateur: 5 : 51, helyre 25 : 51, 30 és 67.

Bécsi szeptemberi löversenyek.

(Második nap.)

A mai bécsi versenynapot méltán lehet a meglepetések napjának nevezni; mert a favoritokat majdnem minden vonalon legyőzték.

Mindjárt a bevezető futamban báró Springer Gusztáv Maholnap-ja keltett meglepetést győzelmével. A favoritok Dominik és Sándor voltak. Utóbbi csak második lett, míg Dominik utolsó. Egy távirati értesülés szerint Sándor lovasa, Cleminson ellen maga a tulajdonos vizsgálátot kért, mert állítólag Sándor-t a távoszponál visszatartották.

Rendkívül izgalmas verseny volt a handicap, melyben Garibaldi, Kadmea és Weatherbound majdnem egy vonalban haladtak el a bírói páholy előtt. A bíró Garibaldit látta elsőnek, míg a két utóbbira nézve holtversenyt konstatait.

A főfutamot, a Stronzian-handicap-ot, nagy stílusban Baruato II. nyerte Timár és Személy ellen. Nagy meglepetés volt Timár második helye, mely után 25-re 131 forintot fizetett a totalisateur. A legnagyobb meglepetés azonban az utolsó futamban volt, a kétévesek eladó-handicapjében. Egyedi Arthur Rangos-a okozta azt könnyű győzelmével, melyet a totalisateur majdnem huszszoros pénzzel hunorált.

A részletes eredmény a mai napról a következő:

I. Nyeretlenek versenye. Díj 2000 korona. Távoltság 1300 méter.

1. Báró Springer G. Maholnap 56 kilogramm, lovagolta Hyams.
2. Capt. Gaston Sándor 56 kilogramm, lovagolta Cleminson.
3. Báró Harkányi J. Cromwel 56 kilogramm, lovagolta Barker.

Futottak még: Dreher Antal Raee 54-5 kilogramm, lovagolta Bulford S. Gróf Hunyady I. Watchmann 56 kilogramm, lovagolta Sharpe. Wahrmann R. Dominik 56 kilogramm, lovagolta Adams.

Bírói ítélet: Biztosan egy hosszal első, két hosszal harmadik.
Totalisateur: 5 : 58. Helyre 25 : 105 és 46.

II. Handicap. 2000 korona. Távoltság 1800 méter.

1. Szemere M. Garibaldi 51 kilogramm, lovagolta Cleminson.
2. † Zangen J. Kadmea 47 kilogramm, lovagolta Gilchrist.
2. † Hunyady I. Weatherbound 52 kilogramm, lovagolta Poole.
4. Schindler L. Toll 52-5 kilogramm, lovagolta Wilton.

Futottak még: Wahrmann R. Duna 60 kilogramm, lovagolta Adams. Mr. Siltan Jasmin 53-5 kilogramm, lovagolta Sharpe. báró Springer G. Canaide 52 kilogramm, lovagolta Hyams.

Bírói ítélet: Küzdelem után fél hosszal első, holtverseny a 2-ik helyre.
Totalisateur: 5 : 19, helyre: 25 : 55, 78 Kadmea, 39 Weatherbound.

III. Stronzian Handicap. Díj 5000 korona. Távoltság 1600 méter.

1. Péchy Andor Barnato II. 54-5 kilogramm, lovagolta Sharpe.
2. Lovag Lederer Timár 54-5 kilogramm, lovagolta Huxtable.
3. Gróf Forgách Szeszély 50-5 kilogramm, lovagolta Wilton.

Futottak még: Báró Königswarder Bonvivant 55-5 kilogramm, lovagolta Adams. Wahrmann R. Round the corner 55-5 kilogramm, lovagolta Smith. Egyedi Artur Remete 54-5 kilogramm, lovagolta Griffiths. Báró Harkányi Seréna 53 kilogramm, lovagolta Westwood. Gróf Henckel A. Scipio 53 kilogramm, lovagolta Prudames. Ottó főherceg Soseha 52 kilogramm, lovagolta Cleminson. Mr. Lincoln Duca 50-5 kilogramm, lovagolta Bulford S. Gróf Festetics T. Eclair 50-5 kilogramm, lovagolta Marsh. Báró Königswarder Sandwich 50 kilogr., lovagolta Hyams. Báró Springer G. Fid-Fad 48-5

kilogramm, lovagolta Peasnell. Schindler L. Jaskólka 48 kilogramm, lovagolta Gilchrist. Szászbereki ménés Gween 47 kilogramm, lovagolta Slack.

Bírói ítélet: Igen könnyen egy és fél hosszal nyerve, két hosszal harmadik.
Totalisateur: 5 : 18. Helyre 25 : 43, 131 és 48.

IV. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távoltság 1200 méter.

1. Lovag Lederer S. Szitty a 54-5 kilogramm, lovagolta Huxtable.
2. Péchy A. Prosa 54-5 kilogramm, lovagolta Sharpe.
3. Dreher A. Bumdióh 61-5 kilogramm, lovagolta Smith.

Futottak még: Mr. Goon L' Eclairer 55 kilogramm, lovagolta Barker. Gróf Degenfeld Szeszély II. 53-5 kilogramm, lovagolta Wilton. Báró Harkányi Marasca 49-5 kilogramm, lovagolta Westwood. Krausz L. Contra 54-5 kilogramm, lovagolta Slack. Miklósfalvi ménés Ronacher 57 kilogramm, lovagolta Adams. Báró Springer Orchel 58 kilogramm, lovagolta Hyams. Gróf Trautmansdorff Nirwana 51-5 kilogramm, lovagolta Kop. Zangen J. Tilos 50-5 kilogramm, lovagolta Cleminson.

Bírói ítélet: Igen könnyen két hosszal első, két hosszal harmadik.
Totalisateur: 5 : 40. Helyre 25 : 53, 37 és 124.

V. Gátverseny. Díj 5000 korona. Távoltság 2400 méter.

1. Herceg Auersperg Sehr möglich 77-5 kilogramm, lovagolta Williamson.
2. Schwarz-Fekete Jablunka 67-5 kilogramm, lovagolta Buckenham.
3. Gróf Czernin T. Cate-Covenry 67-5 kilogramm, lovagolta Slinn.

Bírói ítélet: Biztosan egy hosszal első, egy hosszal harmadik.
Totalisateur: 5 : 7. Helyre Sehr Möglichre és Jablunkára a tétet visszaadták.

VI. Kísérleti verseny. Díj 3000 korona. Távoltság 3200 méter.

1. Gróf Trautmansdorff A no 63 kilogramm, lovagolta Slinn.
2. Herceg Auersperg Sarolta 63 kilogramm, lovagolta Williamson.
3. Ottó főherceg Ex Offo 63 kilogramm, lovagolta Buckenham.

Futottak még: Hg. Pálffy Emanek 63 kilogramm, lovagolta May. Herceg Taxis Lantos 63 kilogramm, lovagolta Salter. Lovag Wiener-Welten Jon 63 kilogramm, lovagolta Sheybar.

Bírói ítélet: Könnyen négy hosszal első, öt hosszal harmadik.
Totalisateur: 5 : 13, helyre 25 : 38 és 42.

VII. Eladók-Handicapja. Díj 2000 korona. Távoltság 900 méter.

1. Egyedi A. Rangos 46-5 kilogramm, lovagolta Sands.
2. Gróf Wenckheim D. Esthajnal 47 kilogramm, lovagolta Bulford S.
3. Silberer V. p. p. c. 42 kilogramm, lovagolta Milne.

Futottak még: Szemere M. Véndicsőség 54 kilogramm, lovagolta Cleminson. Gróf Trautmansdorff Jour fix 50 kilogramm March. Capt. Gaston Wui some money 55 kilogramm, lovagolta Hyams. Báró Üchtritz Zsigmond Liebig 48-5 kilogramm, lovagolta Poole. Báró Springer G. Passable 44-5 kilogramm, lovagolta Peasnell. Szászbereki ménés Tulipán 44-5 kilogramm, lovagolta Schlack. Báró Harkányi J. Arsená 40 kilogramm, lovagolta Fynan.

Bírói ítélet: Könnyen két hosszal első, egy hosszal harmadik.
Totalisateur: 5 : 92. Helyre 25 : 107, 64 és 64.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Előnév adományozás. A király Wodianer Fülöp udvari könyvkereskedőnek, valamint törvényes utódainak a „vásárhelyi” előnevet adományozta.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Lendvay Sándor okleveles tanítót a nagypaczi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, a kereskedelemügyi miniszter Finta Gábor lakatos iparost a kolozsvári állami fa- és fémipari szakiskolához ideiglenes minőségben segédművezetővé, Nemes Tivadar napidíjas szolgát ugyanazon intézethez ideiglenes minőségű szolgárá a kereskedelemügyi miniszter Németh Márton, Bereczky Imrét, Menczer Henriket, Szabó Gyulát, Teleki Istvánt, Kocsis Józsefet és Czindrabér Andrást a budapesti állami ipariskolához ideiglenes minőségű szolgákká, a kereskedelemügyi miniszter Majos István aradi lakos az aradi állami fa- és fémipari szakiskolához ideiglenes minőségű szolgárá a debreczeni itélőtábla elnöke lovag Gruppenberg Ehrentheil Róbert brassói lakos végzettségű joggyakorló segédjegyű gyakorlókká, a marosvásárhelyi itélőtábla elnöke Dézsi Ferenc végzettségű joghallgató felső-szovathi lakos díjas joggyakorlókká, a segésvári pénzügyigazgatóság közöcsa János arszebetvárosi adóhivatali díjnokot az erzsébetvárosi adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjas gyakorlókká és Kasemiresch Ferenc medgyesi lakost a medgyesi adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjas gyakorlókká nevezte ki.

Magyarok. Kiskoru Springer Henrik, Béla, Ernő és Róza kocsikémi lakosok Szelesre, kiskoru Schneller Ernő sátorralja-újhegyi lakos, Szilágyi, Sándor

ner Győző adai lakos segédjegyű Zsitvaira, Weiszenstein Chaim Lőb Henrik budapesti lakos Vajdara, Weis Samu ungvári lakos Fehérre, Matusik Lajos újpesti lakos Rádaira, Weisz Ignác soproni lakos, valamint kiskoru gyermeke, Vilmos Váradira, kiskoru Répás Etelka mindszenti lakos Konezra, Königsstein Lajos szendrői lakos Kertészre magyarosították vezetéknevüket belügyminiszteri engedéllyel.

Pályázatok. A képviselőháznál telefonkezelői állásra, a szegedi itélőtábla kerületében joggyakorlóki állásra, a sátorralja-újhegyi törvényszéknél aljegyzői állásra, a szászsebesi adóhivatalnál gyakorlóki állásra, a sz.-udvarhelyi pénzügyigazgatóságnál hivataliszolgái állásra lehet a folyamodványokat benyújtani.

Árverések a fővárosban. Laufer Adolf ing. Csányi-utca 4. szám, szeptember 14. Dekány Imre ing. Ferenc-kört 3. szám, szeptember 9. Forgács Ernő ing. mérleg-utca 13. szám, szeptember 7. Bárany N. Ernő ing. Váci-utca 8. szám szeptember 7.

NYILT-TÉR.

Egyéves önkéntesek

legjobban és legolcsóbban szereshetik be fölszereléseiket az előnyösen ismert **BLUM és TÁRSA**

ő os. és kir. ténsege József főherceg udvari szállító és szerb királyi udvari szállító-cégéül.

Budapest, IV., Sütő-utca 2. szám

Szerült-tör sarkán.
Szerzőkötelesek ingyen és bérmentve kapnak oly ár jegyzéket, mely az egyéves önkéntes évi elnyerésére vonatkozó magyar és német szövegű védőtörvényeket utasítások és folyamodvány-minták tartalmazza. Mindennemű felvilágosítás a legnagyobb készséggel adatik.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági távirat.

New-York, szeptember 6. (C. T. B.)

	szept. 6. cents	szept. 2. cents
Baza szeptemberre	66 ³ / ₈	67 ¹ / ₄
„ májusra	65 ¹ / ₂	66 ¹ / ₄
„ decemberre	67	67 ³ / ₄
Tengeri decemberre	35 ¹ / ₂	35 ³ / ₈

Chicago, szeptember 6. (C. T. B.)

	szept. 6. cents	szept. 2. cents
Buza decemberre	60 ³ / ₈	61 ¹ / ₄
Tengeri decemberre	30 ³ / ₄	30 ³ / ₄

Mezőgazdaság.

A bécsi mezőgazdasági értekezlet. A mezőgazdasági értekezlet mai három órás vitájában a valutának a mezőgazdasághoz való viszonyát fejtegették. A német birodalmi mezőgazdasági testületek képviselői az aranyvaluta megszüntetése és a bimetalizmus behozatala mellett szóltak, anélkül, hogy az arany és ezüst közötti reláció megállapítására nézve megegyezhettek volna.

A pestmegyei gazdasági egyesület. Az egyesület e hónap 8-án veszi a szolnoki nemzetközi versenyen. Az egyesület által kifizetett 4 darab 10 aranyos szőlő-telepítési pályadíj kiosztása céljából az egyesület most vizsgálja meg azoknak a kisgazdáknak a telepeit, akik a díjra pályáztak.

Ipar- és kereskedelem.

Fizetésmegszüntetések. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésmegszüntetéseket jelenti: Spitzer Salamon Temesvár, Dávid Samu Abruđbánya, Hilger Péter Zsombolya, Ószi Henrik Szász-Régen.

Osztrák fegyvergyár. A társaság október 10-én tartja meg közgyűlését, amelyen az igazgatóság előterjesztést fog tenni a társaság állásáról. A napirendre egyúttal az igazgatóság választása is ki van tűzve, mivel az egész igazgató-tanács lemondott.

Csődök a keleten. A budapesti kereskedelmi és iparkamara a következő csődökről nyárt hivatalos értesülést: 1. Bernstein Henrik, kézműváru kereskedő, Bukarest, Calea Calarasiilor 82. Bejelentési határidő szeptember 22. Targyalási nap október 1. — 2. J. Moscu, olajkereskedő, Bukarest, strada Karaeorgeevu. Bejelentési nap szeptember 21. Targyalási nap október 1. — 3. Schapita J. Henrik, bizományos, Bukarest, strada Petrascu Vodá 20. Bejelentési határidő szeptember 22. Targyalási nap október 1.

Szállítások. A budapesti kereskedelmi és ipar-kamaránál a következő pályázati hirdetmények tekinthetők meg: 1. Budapest-angyalházi magyar királyi állami elmeorvosi intézet: egy évi kőszén-szükséglet szállítására, továbbá az egy évi kenyér-és zsemlye szükséglet mennyiségének szállítására. 2. A 4-ik hadtest hadbiztossága: a kecskeméti és zombori katonai-börház betegének és betegápoló személyzetének élemezésére. 3. A román királyi hadügyminisztérium: 10.000 darab vízhatlan vászonból való kenővázokra, valamint 10.000 darab üvegpohárra. 4. A kereskedelemügyi magyar királyi minisztérium: papír-, rajz- és írószerek szükségletének szállítására.

Kőbányai sertiélesztés, szept. 6. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon feletti súlyban) — krajczárig. Közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) — krajczárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon feletti súlyban) 56—56½ krajcz. Közép (páronként 251—320 kgrig terjedő súlyban) 56½—57 kr. Könnyű (páronként 250 kgrig terjedő súlyban) 57½—58 kr. Szerbini: Nehéz (páronként 260 kgr. feletti súlyban) 56—56½ krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 56—56½ krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 55—56 krajczárig. Sertéslétszám: 1898. szept. 4. napján volt készlet 47175 darab, szept. 5-én felbajtatott 267 drb, szeptember 5-én elszállított 565 darab, szeptember 6-ára maradt készletben 46867 darab. A hizott sertés üzletirányzata lanyha.

Budapesti konzum-sertésvásár, szept. 6. A farszékárosipetroleum raktárnál levő székesfővárosi konzum-sertés vására 1898. szept. 5-én érkezett 642 drb. Készlet 393 darab, összes felbajtatás 935 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 703 drb, elszállítatlan maradt 232 drb. Napi árak: 120—180 kilós 53—54 kr, 220—280 kilós 55—57 krajczár, 320—380 kilós 55—57 kr, öreg nehéz 55—56 krajczár, malacz 42—44 krajczár. A vásár hangulata élénk volt.

Budapesti borjuvásár, szeptember 6. A mai vásárra felbajtottak 675 drb belöldi élő borju és 53 darab rugott borjut. Napi árak: Belföldi borju 32—45 frt, kivételesen 46 frt, rugott borju 18—23 forint 100 kilónként.

Bécsi sertésvásár, szeptember 6. A st.-mari központi vásárcsarnokban ma megtartott sertésvásáron bejelentettek 7145 darabot, ebből a vásár elején felbajtottak: 3266 darab fiatal sertést, 3815 darab magyar hizott sertést, összesen 6841 darabot. Az üzlet bágyadt volt. Jegyzések: kilogrammonként élősúlyban (a fogyasztási adót nem számítva) elsőrendű sertés 50—51 krajczáron, kivételesen 52 krajczáron, közepminőségű sertés 48—49 krajczáron, könnyű sertés 44—47 krajczáron, fiatal sertés 38—50 krajczáron.

A Disconto-társaság tőkeemelése. Mint Berlinből jelentik, a Disconto-társaság közgyűlése elhatározta az alaptőke felemelését 115 millió márkáról 130 millió márkára. A kibocsátott új részvények 155 százalékos árfolyamon azonnal jegyeztek. Hausmann titkos tanácsos, az intézet vezető igazgatója, a tőkefelemelés szükségét azzal indokolta, hogy az intézetnek külföldi bankoknál való részeseése és az ipari konjunktúra követelményei miatt van szüksége nagyobb alaptőkére.

Pénzügy.

Akczió a zugbankárok ellen. Abból az alkalmából, hogy a Budapest-terézvárosi bank- és váltóüzlet című „bankház”, amelynek a tulajdonosa, egy Weil S. nevű idegenből hozzánk költözött egyén, Németországba körleveleket küldözgetett, amelyekkel az ottani közönséget a budapesti gabonátözsde valójára igyekezett csábítani — a budapesti áru- és értéktözsde tanácsa ma hivatalos nyilatkozatot tesz közzé, kijelentve, hogy az említett váltóüzlettulajdonos nem tagja a budapesti tözsdének, sőt hogy felvétel iránti kártevénnyt, már néhány év előtt, amikor itt letelepedett, elutasította. Mindenesetre igen dicséretes, ha a tözsdetanács hivatalból is fellengere állítja az olyan veszedelmes üzleti elemeket, amelyek kompromittálni alkalmasak a budapesti tözsdét, de reméljük, hogy a tözsde tanácsának ez a hivatalos nyilatkozata, amint hogy tudunkkal az első ilyen forma manifestációja, úgy nem lesz egyruttal az utolsó is. Mert mi úgy tudjuk, hogy a tözsdetanács a Budapest-terézvárosi bank és váltóüzlet üzemeléhez hasonló esetek alkalmából már ismételtén nógatták arra, hogy legalább a saját reputációja érdekében, ha már a közönség tájékoztatása végett nem, tegyen valamit a felburjánzó tözsdetözsdék ellen, amelyek legfőképp

sajtó segítségével és körlevelek útján zsákmányolják ki a tapasztalatlan magyar közönséget. De a tözsde ilyenkor mindig azon az állásponton volt, hogy a közönség tájékoztatása nem az ő feladatát képezi és hivatalos hatáskörében mitsem tehet az előforduló visszaélések ellen. Hogy a tözsdetanács eltért eddigi rideg álláspontjától és a legújabb konkrét eset alkalmából mégis figyelmeztetést intéz a közönséghez, azon ösztöntől örülünk, de kérünk kell a tözsdetanácsot, hogy folytassa a közvetett preferenciára irányuló akcióját és különösen tartsa szem előtt, hogy a magyar közönségnek legalább is oly szüksége van arra, hogy illetékes helyről megóvják a szédelgések ellen, mint a németországi közönségnek, amelyről feltehető, hogy tözsdéi és üzleti ügyekben mégis járatosabb és amely már azért is inkább él a gyanúperrel hasonló csábításokkal szemben, mivel ezek idegenből jönnek hozzá.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, szeptember 6.

Ma sem jelentettek be buzaszállítást, mert — keddi nap volt. Az átvétel pedig hétfőn esedékes, akár kedden, akár szerdán ejtik meg a fölmondást, mivel vasárnap nem kell árut átvenni. Holnap azonban nincsen semmiféle kalendáriumból szedhető kifogás, a contremine tebát alkalmasint holnap debütál szállításaival, már azért, mert csütörtökön megint ünnep van: és idestova eltűnik a szeptemberi hónap első harmada, anélkül, hogy az eladók megkezdték volna kötelezettségeik teljesítését. Pedig most csak az egyhónapos terminusok járják. Ezek éppen a felét teszik a kéthónapos határidőknek. Szpekulációnk még nincs hozzá szokva a rövid teljesítési időhöz, félős, hogy saját kárán tanulja meg, hogy tulajdonképpen mily nagy jelentősége van az új szokások és határozmányainak, amely az idén állja ki a tűzpróbát.

De azért senkit se nyugtalanítson a contremine sorsa. A jelzett szerb buzatétel felmondása nem sikerült ugyan, de hát ez a forrás még nem apadt ki, ellenkezőleg csak most kezd el úgy igazában bugyogni. Ma is 5400 métermázsza került ki e forrásból. Ilyen tétel 77 kilogrammos szerb buza kelt el 7 forint 15 krajczáron 3 óra transito. Azért emlékezünk meg ez eladásról e helyütt, mert a hivatalos eladási jegyzékből — miért, miért nem: nem tudjuk — kimaradt. Különben is nem érdemel e tétel külön felemlítést, mivel nyilvánvaló, hogy mily kevés erőmegfeszítésbe kerül a baisse-nek a szállítás, ha komolyan akar hozzáfogni. Minden gabonaüzleti praktikus ki tudja kalkulálni, hogy ha a 7 forint 15 krajczáros 3 hónapos, vagy mondjuk 7 forint 5 krajczáros készpénz árhoz hozzászámítjuk a vámot, a költséget és a trióerezés által származó biány pénzértékét, hogy még mindig legalább is egynegyed forintnyi nyereség marad, amidőn mintegy 8 forint 50 krajczáros szeptemberi buzaár alapján szállítják. Persze, persze, a kalkuláció helyes, de mikor a manipuláció esetleg nem helyes!

A készáru üzletben elkelt 30.000 métermázsza magyar buzaért a malmok szívesen engedélyeztek 5—10 krajczárral magasabb árakat. Az ilyen szilárd napok szintén a fogyasztás megfoghatatlan szeszélyének a folyamányai. Minek is fizetnek a malmok jobb árakat, amikor Magyarország termelői amugy is ó reájuk vannak utalva, mert hát — tetszik tudni — nincsen export!

Egyes baissierk is kezdik megenni a dolgot, türelmetlenkednek idegenkednek és — ledezik kötéseiket emelkedő árak mellett, úgy, hogy ma felbajtották a szeptemberit tiz krajczárral 8 forint 45 krajczárig. Az októberi határidő persze „el van hanyagolva”, mert mi minden lesz még októberig. Szent Isten! Október végéig még nyolcz heti időnk van! Addig a Duna vize is emelkedik és vele együtt a baisse kilátásai is.

Fyfelőre azonban még a szeptemberi terminusnál vagyunk és erre nézve tartja magát az a hír, hogy e határidőben hausse-konzorcziom alakult. Ez nem igaz, a leghatározottabban megczáfolhatjuk. A konzorcziom lényege ugyanis az, hogy több egyén vagy czég egyesüljön valamely czél elérésére. Már pedig hol találni mostanában a

lanyha velleitásoktól terhes tözsdén több okos embert? Hanem egy van, (az is bécsi), de ez az egy is elég!

Egy bécsi tekintélyes czég, amelynek neve nem először szerepel az internacionális gabonapiacoz nagyobbszabásu ringekkel kapcsolatban egy helybeli szintén tekintélyes ügynök révén összevásároltatott ugyanis körülbelül 200.000 métermázsza szeptemberi buzá. (Kiirhatnók ugy a czég, mint az ügynök nevét, de hát mi a személyekkel nem törődünk.) Bécsi barátunk pedig nem akar mást, mint azt, hogy szállítsák neki a buzá, még pedig az utolsó szemig.

Na hát ez örültség, mondogatják a börzén. Hisz ez az ember fejfel megy neki a falnak. Jó van, jó de végre is mindenki odamegy a saját fejével, ahová neki tetszik. Hiába magyarázgatják az osztrák sógornak, hogy ő minden átvett métermázsza buzára legalább is 30 krajczárt veszít, mert az októberi buza 22 krajczáros deporttal forog és hol van még a költség! A konzorcziomos ur nem kér tanácsot, hanem buzá követel.

Ez a helyzet — a teoriában! Gyakorlatilag pedig — alkalmasint — a következőképp fog megoldodni. A contremine a legnagyobb erőmegfeszítéssel sem fog többet szállítani — mondjuk — 50.000 métermázsánál, ebből jut majd a „ringnek” — tegyük fel — a fele. Ha aztán az átvéző a készáron tényleg egy fél forintot is veszít, mennyit fog beseperni v nem szállított tétélek stornirozásánál? Nagyon meglepő kurzusok kerülhetnek így felszínre és magunk is kíváncsiak vagyunk a magyar eladók és az osztrák vevő között erre vonatkozó kvótatárgyalásokra.

A márcziusi buza és rozs tiz krajczárral olcsóbb a szeptemberinél. Egyébként a szeptemberi rozs ma 7 krajczárral, a szeptemberi tengeri — a melyből 1000 métermázsát mondtak fel — három krajczárral emelkedett árában. A többi határidők változatlanok.

A készárupiacozon rozs, tengeri, zab szilárd, csak árpára járnak rossz idők.

Előfordult készáru-eladások.

Mennyiség métermázsában	Áru	Hely	Ár	Ár névelő 100 kgrig-ként	Ár névelő 100 kgrig-ként	Ár névelő 100 kgrig-ként
500 uj	buza	tiszavidéki	81 ⁶	Budapest	9.25	3 h6
600 "	"	"	80	"	9.25	"
200 "	"	"	81	bükkönyös	8.90	"
200 "	"	"	80 ⁶	Budapest	9.22 ¹ / ₂	"
200 "	"	"	80 ⁵	"	9.25	"
100 "	"	"	80 ⁵	átlag Bpest	9.22 ¹ / ₂	"
100 "	"	"	80	"	9.22 ¹ / ₂	"
100 "	"	"	80	sárga Bpest	9.10	"
500 "	"	"	80	Budapest	9.20	"
100 "	"	"	80	"	9.17 ¹ / ₂	"
150 "	"	"	79 ⁴	átlag Bpest	9.07 ¹ / ₂	"
100 "	"	"	79 ²	"	9.07 ¹ / ₂	"
300 "	"	"	79	sárga Bpest	9.—	"
150 "	"	"	78	úszk. Bpest	8.50	"
200 "	"	"	78	"	8.60	"
100 "	"	"	76 ⁵	sárga Bpest	8.75	"
100 "	"	"	75 ⁷	úszk. Bpest	8.25	"
300 "	"	pestvidéki	80	Budapest	9.10	"
200 "	"	"	79 ⁵	"	9.20	"
200 "	"	"	79 ⁵	"	9.22 ¹ / ₂	"
100 "	"	"	79	sárga Bpest	8.90	"
200 "	"	"	78	Budapest	9.—	"
400 "	"	"	77 ⁵	"	9.—	"
2500 "	"	"	77 ⁷	"	9.02 ¹ / ₂	"
150 "	"	"	74	sárga Bpest	8.40	"
200 "	"	fehérm.	77	"	8.80	"
2800 "	"	ó-becsei	77	Budapest	9.15	"
1900 "	"	bánsági	78	"	8.67 ¹ / ₂	"
1400 "	"	"	77	"	8.65	"
3000 "	"	"	77	"	8.65	"
2000 "	"	"	77	"	8.65	"
100 "	"	"	76 ⁵	"	8.60	"
2400 "	"	"	75 ⁸	"	8.50	"
500 "	"	"	75 ⁸	"	8.52 ¹ / ₂	"
100 "	"	f.-magyar	80	átlag Bpest	9.—	"
100 "	"	"	79	"	9.—	"
100 "	"	"	78	"	9.—	"
250 "	"	"	79	átl. s. Bpest	8.50	"
100 "	"	"	77	"	8.50	"
100 "	"	"	76 ⁸	"	8.50	"
100 "	"	"	76 ⁵	"	8.50	"
150 "	"	"	77	"	8.50	"
500 "	rozs	pestvidéki	"	Monor	6.50	kp
100 "	"	"	"	Budapest	6.80	"
150 "	zab	elsőrendű	"	Budapest	5.70	"
100 "	"	"	"	"	5.60	"
150 "	"	közönség.	"	"	5.50	"
100 "	"	"	"	"	5.50	"
100 "	"	kevert	"	"	5.20	"
300 ó	tengeri	oláh	"	Budapest	5.25	"
100 "	"	magyar	"	"	5.20	"
400 uj	árpa	takarm.	"	Kőbánya	5.85	"
100 "	"	"	"	Bpest par.	5.80	"

völgyi vasut 254.—. Dunagőzhajózási részvény 463.—. Alpesi bányarészvény 164.50. Dohányrészvény 131.75, 20 frankos 9.53, Császári kir. ver. arany 5.69, Londoni váltóár 120.12. Német bankváltó 53.85. Bécsi Tramway 512.—. Az irányzat nyugott.

Bécs, szeptember 6. A déli tőzsde zárata után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 357.50, Magyar hitelrészvény 393.—, Anglo-bank 157.—, Bankver. 267.50, Union-bank 294.25, Landerbank 224.50, Osztrák-magyar államvasut 353.37, Déli vasut 76.25, Ebevlgyi vasut 264.24, Északnyugoti vasut 245.50, Torok dohányrészvény 131.50, Rimanurányi 251.—, Alpesi bánya 164.50, Májusi járadék 101.70 Magyar koronajáradék 93.55, Törökországjegy 59.50, Német márka azonnali szállit. 53.88, Német márka altimóra 53.90 forinton.

Frankfurt, szeptember 6. (Zárlat.) 4-2%-os ezüstjárdék 89.75, 4%-os osztrák aranyjárdék 102.60, 4%-os magyar aranyjárdék 102.35, magyar koronajárdék 93.80, osztrák hitelintézeti részvény 303.25, osztrák-magyar bank 770.— osztrák-magyar államvasut 298.87, déli vasut 67.75, Párisi váltóár 807.75, bécsi váltóár 169.82, londoni váltóár 204.05, villamos részvény 137.50, alpesi bányarészvény 139.50, 3%-os magyar arany-kölcsön 89.35, Bécsi Bankverein 226.25, Union-bank részvény 247.50. Az irányzat csendes.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. országos meteorológiai intézet távlati jelentése 1898. szeptember 6-án reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás mm., 1000 m. felett, A hőmérséklet Celsiusban, szélirány, Csapadék mm., Állomások, Légnyomás mm., 1000 m. felett, A hőmérséklet Celsiusban, szélirány, Csapadék mm.

Közép-Európa fölött nagy kiterjedésű légnyomás maximum létezik, melyet keletről a régi orosz depresszió nyugatról pedig egy új atlanti depresszió környékezik.

VIZÁLLÁS.

— Szeptember 6-án. —

Table with columns: Fajta, Vízmerés, Vizállás reggel, Aradása v. esése, Fajta, Vízmerés, Vizállás reggel, Aradása v. esése.

Állék megjelölése: * = Jéges víz; + = 0 főtől; - = 0 alatt; < = áradék; > = apadt; r = rátevés.

BABEL.

Francia regény. (34) Irtá: Augustin Filon.

Két perczezel később a tárnák bejáratánál volt, hol egy öt tagu társaság, három hölgy és két ur, gyülekezett. Egy feketébe öltözött gentleman a csoportból, feléje jött és fontos arcczal, fenhangon így szólt:

— Menjünk, fiatal ember! Piros arczu, kis öreg ember volt, tuskés ősz hajjal, ki elégedetlennek látszott, mert várnia kellett. Julien végigmérte tekintetével s így szólt:

— Önnek van engedélye a bánya megtekintésére? ... Kövessen tehát ... Ön velünk jön Wilson ... Készek a lámpák? ... Nem ajánlom, hogy a hölgyek is leszálljanak. — De igen! De igen!

— A felvonók piszkosak ... És aztán viz van a bánya alján, az utak pedig rosszak ... Nem állok jót érte, hogy a hölgyek keresztül tudnak menni.

— Mi bátrak vagyunk, szólt egy gyászba öltözött fiatal leány. — Ruháik tönkre mennek. — A ruháink olyanok, mint mi: nem félnek semmitől.

— A kutya sem? kérdezte gúnyosan Julien a hosszú sörényű kis állatra mutatva, mely a fiatal leány karjaiban reszketett és félénken nézte a mérnököt.

— Bob nem hagy el engem soha. Felek érte. Julien vállat vont és elsőnek szállt be a felvonóba.

Az öreg gentleman fogai közt morgogott: — Ugy van, amint mesélték nekem. Mielőtt elmegyünk, beszélnem kell az igazgatóval. Elhelyezkedtek a felvonóban, mely tényleg piszkos és rossz állapotban volt.

— Ez nem olyan, mint egy elegáns szálloda felvonója! — szólt Wilson, ki a borral való reményében szellemeskedett. Fogóznak belém, hölgyeim.

S kezdtek leszállani. Néhány pillanat múlva kezdődött a sötétség s a tárna széles bejárata rohamos gyorsasággal kisebbedett.

— Azt hinné az ember, hogy lezuhanunk, szólt a hölgyek egyike. — Nincs veszély, magyarázta Wilson. Ha a lánczok egyike szakad, a kocsik magától megáll. Mindamellettt olyan gyorsan megyünk, mint a vonat: másodpercenként huszontöt láb a sebesség. Másfél perc múlva leérünk.

— Az állomásokon nem állunk meg, — szólt a hölgy, ki Bobot tartotta karján, amint észrevette, hogy jobbról is, balról is gyengén világitott folyosók mellett haladnak el, melyek csakhamar eltűnnek.

— Egyenesen lemegyünk ... és ime meg is érkezünk. Ott hol lábunk ismét földet ért, úgy halottak, háromszázötvenhat ölnyi volt a mélység. Különös élenkség uralkodott ezekben a földalatti utcákban, főleg a felvonók körül, hová legelőször vezették őket. A kocsik bányatermékekkel teljesen megrakodva érkeztek vas síneken és kettesével tölték be őket a felvonókba, melyek egymás fölött elhelyezett négy rekeszből állnak. A rekeszeket egymás után függélyes helyzetbe hozták, hogy a szállítmányokat felvehessék. Wilson elmesélte, hogy az ő ifjúságában még a kosárrendszer volt alkalmazásban. Nagy vastartányokból állt az, melyek himbálództak a levegőben, mikor felvonták őket: Gyakran volt rá eset, hogy a felmenő kosár a lejövővel az ut közepén összeütközött ... aztán megvolt a szerencsétlenség.

Az emberek körülöttük úgy jártak-keltek, mint a fantomok, homályos árnyékok vetve a fekete talajra és fekete falakra. A borsapkájukhoz csatolt Davy-lámpák világa reszketve verő lőtt vissza a fémből való sugárvetőkörül. Messziről ezek a kis egymást keresztező és egymáshoz közeledő fénypontok úgy tűntek fel, mintha szólnának egymáshoz és együtt lebegnének, ami még bizarrabb hatást tett a jelenetükre.

— Megannyi világitó torony, kedvesem... Bob nem fél? — Nem mer vonítani, de érzem, mint dobog a szive, szegény kicsikém! ... Micsoda fojtó hőség van itt! — Mert a tüzhöz közeledünk — szólt Wilson.

— Micsoda tüzhöz? Ahhoz, mely a föld gyomrában van? Az egész társaság kaczagott. — Kis bolond! szólt az öreg gentleman. Egy nagy kemence van a bánya fenekén.

— A melegedésre? — Ellenkezőleg, a lehűtésre. — Nem értem. — A forró lég a kinyuló kéményen száll föl, szólt Wilson, míg a hideg levegőt a befelé nyíló kürtőin szorítjuk be ... Vannak legyezőink is.

— Legyezők! Oh, milyen furcsa ez, legyezők a bányában! — Ezek a legyezők — magyarázta a munkavezető tréfásan — nem hasonlítanak az önéhez.

Számlelték a dolgozó embereket, kik tömbjeiken elhelyezkedtek s mindig magasabban álltak, aszerint, amint a léfejtett közsztémeg szaporodott. Az egyik munkás fejszéje szikrát hányt. A hölgyek azt kérdezték, hogy ez nem veszélyes-e?

— Néha elég arra, hogy robbanást okozzon. — De a szerencsétlenségek ritkák, nemde? — Igen ritkák.

Julien a csoport élen ment s kerülte, hogy kérdést intézzenek hozzá. Amint az ut végére ért, megfordult. — Most egy igen nehéz sziklát fognak repeszteni. Az ilyen operáció mindig igen komoly. Legjobb lesz, ha visszafordulnak.

— Az én véleményem az, hogy a hölgyek szálljanak föl — szólt az öreg ur. — Oh! atyám, látni szeretnék a szikla-repesztést.

— Amint kívánják — válaszolt Julien nyersen. Én előre figyelmeztettem önöket. Aztán közeledett a készen levő munkásokhoz és így szólt a vezetőnek: — A gyutacs helyén van?

— Igen, uram. — Teljesen rendben van? — Igen, uram. — Akkor rajta. — Tűz! kiáltott a munkavezető.

A láng felcsapott és gyorsan követte a lőpor nyomát. Rikító világosság töltötte be a tárnát, mely szinte elveszett a vörös füstgomolyban. Mennydörgésszerű pokoli lármá reszketett meg az egész bányát, aztán rekeszesség, ropogás, majd tompa zuhanás következett: a nagy tömb ime a porba gurult. Mikor a repesztésnek vége volt, nem lehetett hallani egyebet, mint a Bob félénk ordítását. Hogy vigasztalja, urnője kétszersülttel etette, melyet a zsebében tartogatott számára.

Ebben a perczen éles füttty töltötte be a tárna utait. Dél volt, a munkások ebéd-ideje Minden oldalról elősiettek a munkások, szerencsés számukat félrerakták, felhúzták zubbonyaikat és a felvonókhoz siettek. A látogatók lassan mentek visszafelé, hogy a tömeg elvonulhasson. Aztán eloszlottak az immár elhagyatott tárnában és megbeszélték a látottakat.

Julien visszafordult s észrevette, hogy Wilson a fiatal leánnyal visszamarad. — Nos Wilson? — Bocsánat, Delaunay ur: Bob az oka. — Mi történt? — Semmi. Csak a dörgéstől rémült el a kutya; le kell őt tennünk a földre.

Julien körülbelül egyenlő távolságra volt mind a két csoporttól, melyeknek elseje körülbelül ötven lépésnyire volt elől. Türelmetlenül dobbantott a lábával, fogai között káromkodva: — Buta teremtés azzal a kutyával!

(Folytatás következik)

A főszerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős: Kálnoky J. h. szerkesztő.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. szeptember 6-án.

Table with multiple columns listing various securities, bonds, and exchange rates. Columns include 'Állampapírok', 'Záloglevelek', 'Elsőbbségek', 'Részvények', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', and 'Magyar Általános Ikt. Pénztár'. Each entry lists the instrument name, its price, and other relevant details.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, szerda, 1898. szeptember 7-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kvi bérlet 142. Havi bérlet C.

A párisi.

Vígjáték 8 felvonásban. — Irta: Gondinet Edmond. Fordította: Paulay Ede.

Személyek:

- List of names: Brichanteau, Savourette, Pontaubert, De Fongerulles, Gontran, Geneviève, Fontaubertné, Leonide, Nádai, Vizvári, Bercsényi, Horváth, Latabár, Ligeti J., Loványi, Virvádi M.

KEZDETE 7 ÓRÁKOR.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A gésák

vagy Egy japán színház története.

Énekjáték 3 felv. Lda Owen Hall. Ford. Fül. J. B. és Makai E. Zenéjét szerzezte Sidney J.

Személyek:

- List of names: Kegyalai, Bronville, Czuczingham, Grimsdon, Stanley, Downey, Holman, Yim-Cai, Imáni márti, Minoda, Aranyvirág, Bimbó, Aranyhárta, Holgyassza, Lady Wynne, Mary Worthington, Edith Grant, Molly Seaton, Kate Pauline, Katana, Tehnami rendőr, Námni, Japán leány, Fekér E.

KEZDETE 7 ÉS 10 ÓRÁKOR.

BUDAI SZÍNHÁZ.

Lili.

Operette 8 felvonásban. Kezdeté 7 órakor.

VÁROSLIGETISZÍNHÁZ.

Igazság Föld Zoltán.

Az operabál.

Operette 8 felvonásban. Delacours vígjátéka után irák: Luca Viktor és Waldberg Hagt. Fordította: Kemner Gyula. Zenéjét szerzezte: Hamburger Richard.

Személyek:

- List of names: Besenyei, Palmira felesége, Hantz, Aczardi, Angéla, Demény, Margit, Horváth, Fedora, Károly, Tarsasági, Gergely, Graci, Halász, Eszter, Rogány, Haraszti, Jenő.

KEZDETE 7 ÓRÁKOR.

Színházi műsorok.

Table listing theater programs for various venues: Nemzeti Színház, M. Kir. Operaház, Vig Színház, Népszínház, Magyar Színház, Budai Színház, Kislady Színház. Columns include the venue name, the play, and the cast.

Advertisement for Szabó Almakal, featuring '3 tuozat 5 forintért valódi francia Gummi' and 'Halhólyagot'.

Advertisement for 'Gummi' and 'Halhólyagot' with detailed text about the product's quality and availability.

Advertisement for 'Nagy bolthelyiség' (Large store) with contact information and location details.

Advertisement for 'Blaha Lujza pipere-crème' featuring an illustration of a woman and text describing the product's benefits.

Advertisement for 'Mozgó fényképek' (Moving pictures) listing various films and showtimes.

Advertisement for 'Kalmán Mikszáth Naptár-a 1899-re' (Calendar) with details about the publication.

Advertisement for 'Iskolakönyvek és egyéb műveket' (School books and other works) by Rozsnyai Károly.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget

Kiadóhivatal: VIII. kerület, József-körút 65. szám.

poste restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Csiszerű az utalvány szeivényére irai: esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Minden i könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

Előre fizetendők készpénzben, levélbélyegekben vagy postautalványon.

1873—1883-iki évfolyamaimagvetelre kerestetnek. Ajánlatok az év megjelölésével a kiadóhivatalba. 6046—9

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK

ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker. József-körút 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., Tárnok-utca 22. sz. **Balácsits György** nagytűzése.
 - II. „ József-utca 7. sz. alatt **Eisenbach Vilmos** fűszerkereskedése.
 - IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **Szentó Már**, dohánytűzése.
 - IV. „ **Harisch-bazár** **Déval József**, dohánytűzése.
 - IV. „ **Petőfi-tér 3. szám** **Kemetsch A. J.** dohánytűzése és ajándéktárca.
 - V. „ **Nagykorona-utca 20. sz.** **Löwinger Gyula**, fűszerkereskedése.
 - V. „ **Dorottya-utca 13. sz.** **Well Vilmos**, dohánytűzése.
 - V. „ **Váci-körút 6. szám** **Moreno Jerka**, dohánytűzése.
 - V. „ **Cipő-körút 22. szám** **Wassák Zsigmond**, dohánytűzése.
 - VI. „ **Jeréz-körút 54. szám** **Kreuer József**, dohánytűzése.
 - VI. „ **Ándrássy-ut 48. szám** **Rehoczky Ilona**, dohánytűzése.
 - VII. „ **Erzsébet-körút 50. szám** **Heister Béla**, dohánytűzése.
 - VII. „ **Erzsébet-körút 7. szám** **Frenck J.** dohánytűzése.
 - VIII. ker., a **Nemzeti színház bérh.** **Szponyri V.** dohánytűzése.
- s ugyane helyeken mindennemű felvilágosítások készségesen megadatnak.

Apró hirdetések 20 kr.-on alól nem közöltenek. — Poste-restante levelek bélyegkötelesek.

LEVELEZÉS.

Z. . . cs. G. . . a Sopron. Reményem, hogy tegnap kishír detésemet olvasta, s arra választ már el is küldötte. Kérem e lapot továbbra is figyelemmel kísérni; magán levél megírásához nem lévén elég időm, e helyen fogok Önnek ezentúl levelezni. Üdvözlö a távoból híve s jó- akarója. T. G. 6093—1

Angyalok. Tegnap is, ma is vártalak a szokott hé- lyünkön, de nem tudom mi oka, hogy nem jöttél. Félek, hogy valami bajod van és könyör- gök, hogy engem minden esetre értesíts. Különbben nincs semmi újság, csak téged vágyunk igen nagyon látni. Beszéltem F.-vel, azt mondta, hogy e héten okvetlen megfelel kívánságodnak. Csókot milliószor. **Páid.** 6102—1

Vénusz. Szombat este érkeztem Budapestre. Szabadságom már letelt és még aznap este ott leszek. Kegyeskedjék valakit sürgős dolog miatt odaküldeni. A viszontlátásig kezeit csókolja **Unalmas.** 6101—1

Angella! Halgatása kétségbe ejt, esőtörtökig okvetlen várom levelét a szokott név alatt. 6096—1

Jupitert igen kéri nefelejt, hogy esőtörtökön a Nemzeti-színházban legyen. — Tudja, olyan egész réletlenül. Sok fontos beszélni valója lenne. — Üdvözlö Nefelejt. 6100—1

Seveleznél! egy intelligens jellemes fiatal emberrel, 60 évem szórakozni. Választ „Mircike” néven kérek a kiadóhivatalba. 6120—1

HÁZASSÁG.

Férjhez adom igen csinos, házas, szerény igényű 20 éves leányomat, egy intelligens biztos állású izr. vallású uriemberhez. Névvél ellátott levelek „Magdaléna” jellege alatt e laphoz kéretnek. 6122—2

Fiatal rom. kath. iparos egy fővárosi leánnyal óhajtaná megismerkedni házasság cél- jából. Egyenlő hozomárt kíván. Komoly és teljes névvél ellátott ajánlatokat a kiadóhivatal közvetít „Boldog házasság” jellege alatt. 6066—2

Kedves, csinos, művelt, gondos, igénytelen és taka- rós, rkök unokahúgom részére szép kelengyé- vel és 300 frt évi jövedelemmel, derék és jómodu. ke- resztény férjért keresek. Komoly ajánlatok „Igazgyöny” jelzéssel e lap kiadóhivatalához intézendők. 1885—2

ALLÁST KERES.

Könyvelő, ki jelenleg is egy nagyobb vállalat- nál e minőségben alkalmazva van, állását változtatni kívánja. Szíves megkeresések „Köny- velő” alatt e laphoz kéretnek. 6032—3

Egy árva leány, ki a háztartás minden ágában jártas és a női ruhavarrásban is igen ügyes alkalmaz- tást keres. Levelét „Árva” alatt e laphoz kér. 6112—3

Zanítójeleit ajánlkozik házi tanítónak intelligens családnak, ki e téren nagy jártassággal bír és a héber oktatásban kiváló tehetsége van. Igé- nyei szerények. Czim a kiadóban. 6114—3

Ökleveles óvónő, kinek jó gyakorlata van és ki- tünő bizonyítványokkal rendel- kezik, órák adására, esetleg félnapra ajánlkozik gyer- mekek mellé, elemi osztályokra is előkészít. Czim a kiadóban. 6118—3

Íz irodái munkálatokban jártas kisasszony, ki a magyar és német nyelvet bírja és szép írása van, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 6108—3

Megbízható 30 éves, izr. vallású, nős ember ul- kalmazást keres mint felügyelő, vagy raktárnok. Szíves megkereséseket e laphoz kér „Hűsö- ges és szorgalmas” jellege alatt. 6056—3

25 koronát adok jutalmul annak, ki nékem egy raktárnoki vagy felügyelői állást szerez, elmegyek vidékre is. Ajánlatokat „Felügyelő” cimen továbbít a kiadóhivatal. 5948—3

Házvezetőnő azonnali betépésre alkalmazást ke- res, nem annyira fizetést, mint jó bánásmódot igényel. Levélbeli megkeresést „Azonnal” jellege alatt kér e laphoz. 5996—3

ALLÁST KAPHAT.

Jöesebb benne, francia, vagy északnémet, csakis franczia, vagy északnémet, csakis jó bizonyítványokkal kerestetik. Czim a kiadóhivatalban. 6048—4

Azonnali betépésre keresek 18 éves leányom mellé egy magyarul, németül és francziául tudó kisasszonyt, az illetőnek a zongorából is kell tanítania. A fizetési igényekkel ellátott ajánlatok „X. Y.” alatt a kiadóba küldendők. 6106—4

Két kis fiu mellé kerestetik egy nevelőnő, francziául, tudók előnyben részesülnek. Ajánlatokat referen- ciákkal „Állandó” alatt a kiadó továbbít. 6110—4

OKTATÁS.

Czimbalom-tanítónő ajánlkozik, tanít a legki- tünőbb tanmód szerint (óránként 50 kr.). Ugyanott egy remekhangú, pedálos Horváth-féle czimbalom is eladó 60 forintért. Czim a kiadóhivatalban. 5694—5

Zongora-órákat szerény díjazás mellett ad ház- ban, vagy házon kívül gyakorlott zongora tanítónő. Czime megtudható a kiadóhivatalban. 6074—5

Német- és francia-nyelv oktatására elvállalok néhány tanuló szerény díjazás mellett. Levélbeli megkeresések „Német-francia oktató” alatt továbbít a kiadóhivatal. 6034—5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Rákos-Palotán a Széchenyi-telep, illetőleg a kör- vasut közvetlen közelében egy 12000 négyszögöl nagysága ölenként 3-25, telek jutányos árban eladó. 5256—7

Megbízható és jártas egyén, kik venni vagy eladni szándékoznak házat- és telket (Újpest környékén), jutányosan közvetít. Az érdeklődők fordul- janak hozzá egész bizalommal. Czim a kiadóhivatalban. 5268—7

A Gáymányoson, valamint Augyalföldön Szent László-uton és Petneházy- utcában, néhány telek jutányos árban eladó. Czim a kiadóhivatalban. 5402—7

Újpest legszebb helyén ujonan épült ház, a villamos vasuti állomás mellett, 14.000 forintért eladó. Szükséges tőke 6000 forint; a többi bankteher. Czim a kiadóban. 5020—7

ELADÁS.

Rizike, friss salátagomba 5 kilos bödön 3,20 frt., 5- literes üveg 5 frt. Vörös áfonya-cómpot cukorban befőzve vagy cukor nélkül 5 kilos bödön 3,50 frt., 5 literes üvegben 5 frt. Pénz előleges beküldése, mellett francó. Londoni ezüst érem. Kucúta János exp- port ház Tiszolcz Gümör megye. 1905—8

Régiségek! Antik butorok, bronzok, meissenai és Alt-Wien porcellán, antik ókszerék, nippel, képek és bronz-csillagok most olcsón eladát- nak: Réthi Zsigmond IV., Granátos-utca 8. Hagyjá- tok meghcsültetnek, esetleg megvásároltatnak. 6895—8

Elegáns menyasszonyi ruha olcsó áron eladó. Czim a kiadóban. 6082—8

Jóar-utalok, két darab, az egyik 160, a másik 140 centiméter hosszú, mindenik 7 fókos olcsón eladó. Czim a kiadóhivatalban. 6050—8

Jókarban levő keményfa-portál, 6 méter hosszú, 2 kirakatabiak és ajtóval, olcsón s sür- gősen eladó. Szíves megkeresést e laphoz kérek „Tömög- gondnok” jellegre. 5872—8

A s.-tarjáni üvegyári élelmézési tizlet (korcsma nélkül) f. é. október hó 1-től bérbe, esetleg kezelésbe kiadó. Bővebb felvilágosítás: szolgá- l Kohn Lipót fűszerüzlete S.-Tarjánban. 1981—8

Újpesten, a piacster legelőnebb forgalmu helyen egy fűszerüzlet, pálinka-, sör- és horengedőhelyt más vállalat miatt eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6116—8

VÉTEL.

Magyar Compass 1873—1883-iki évfolyamaimag- vetelre kerestetnek. Ajánlatok az év megjelölésével a kiadóhivatalba. 6046—9

KIADÓ SZOBÁK.

Teljes ellátást kaphat két fiatal ember a jövő tanévre egy tisztességes izr. csalá- dnál, közel az Erzsébet-körút és a Barcsay-utcahoz. Czim a kiadóban. 5914—10

Előkelő izr. családnál a Váci-köruton 1—2 iskolás fiu teljes ellátást nyerhet, zongora és fűrdő- szoba használattal. Czim a kiadóban. 5962—10

Intelligens családnál lakást és teljes ellátást kaphat olcsó ár mellett 1—2 vidéki fiu a Józsefvárosban. Kitünő bánásmód biztosítatik. Czim a kiadóban. 5788—10

A Nádor-utczában egy elegánsan burorozott ut- ezai szoba kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5854—10

Élső, emeleti utcaai szoba, csinos burorozattal, külön bejárattal kiadó. Czim a kiadóban. 5970—10

LAKÁS KERESTETIK.

November 1-ére egy lakás kerestetik a VI. kerület- ben. A lakás álljon 2 utcaai, esetleg egy udvari-, elő- és fűrdőszobával stb. Az évi bér megne- vezésével ellátott ajánlatok e laphoz kéretnek „Novem- ber 1.” cizimén. 5990—11

Lakást keresek a VI. kerületben, mely álljon 2 utcaai szobából, előszoba, fűrdőszoba, stb. Az ár megemlítésével ellátott ajánlatot a kiadóba kérek „Terézváros” cizimén. 5512—11

SZOBA KERESTETIK.

A kerepesi-uthoz közel egy izraelita családná keresek teljes ellátással egy tisztá, burorozott szobát. Arral ellátott ajánlatok „A. B.” alatt kéretnek a kiadóhivatalba. 5958—12

KIADÓ LAKÁSOK.

Kiadó lakás a Nagymező-utczában, mely áll 2 utcaai, egy udvari szoba, előszoba, stb. Évi bér 500 frt. Czim a kiadóban. 6002—13

A Garai-utczában 2 utcaai szoba, előszoba konyha, speiz stb.-ből álló lakás sürgős elutazás miatt rendkívül olcsó áron kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5236—13

A Futó-utczában egy első emeleti utcaai szoba konyhával stb. 2 hónapra 20 frt szeptember 1-ére kiadó. Czim a kiadóban. 5904—13

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, egytől helyiségnek, vivőto- romnak, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten azonnali kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 3662—17

Nagy bolthelyiség a József-körút legnagyobb for- galmu helyén kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4706—17

Kerekpáriskolának, könyvnyomdának, vagy más ipari célra is igen alkalmas földszinti utcaai helyiség, 12 nyílással az utcára, a vigszínház tözsomszédságában, azonnali kiadó. Czim a kiadóban. 5848—17

KÜLÖNFÉLE.

Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 20 krért Réthy- féle Peimetefü-czukorkát. 1537—18

Igen ügyes női ruha- varrónő ajánlkozik házakhoz napi 1 frt 50-krért. Czim a kiadóhi- vatalban. 5508—18

Egy, esetleg két iskolásleányka szigoru fel- ügyelet mellett teljes ellátást kaphat a jövő iskolai tanévre intelligens családnál, külön szobában. Zongorahasználattal, esetleg zongora- oktatással. Fűrdőszoba a lakásban. Ajánlatok a kiadóba intézendők „Iskolásleányka H.” czim alatt. 5700—18

Kitünő állású ruhákat készít 5 forinttól feljebb gyá- korlott szabónő. Czim a kiadóhivatalban. 1983—18

Két fiatal ember, vagy nő teljes ellátásra október 1-től felvétetik. Czim a kiadóhivatalban. 1975—18